

Obsah

II *Oznámenia*

SPOLOČNÉ VYHLÁSENIA

Európsky parlament

Rada

Európska komisia

2017/C 210/01

Spoločné vyhlásenie Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade, Európskeho parlamentu a Komisie 1

II

(Oznámenia)

SPOLOČNÉ VYHLÁSENIA
EURÓPSKY PARLAMENT
RADA
EURÓPSKA KOMISIA

Spoločné vyhlásenie Rady a zástupcov vlád členských štátov zasadajúcich v Rade, Európskeho parlamentu a Komisie

(2017/C 210/01)

NOVÝ EURÓPSKY KONSENZUS O ROZVOJI:
„NÁŠ SVET, NAŠA DÔSTOJNOSŤ, NAŠA BUDÚCNOSŤ“

1. Program trvalo udržateľného rozvoja do roku 2030 ⁽¹⁾ (program 2030), ktorý prijala Organizácia Spojených národov v septembri 2015, je reakciou medzinárodného spoločenstva na globálne výzvy a trendy v súvislosti s trvalo udržateľným rozvojom. Program 2030, v jadre ktorého sú ciele trvalo udržateľného rozvoja, je transformačným politickým rámcom na odstránenie chudoby a dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja na globálnej úrovni. Vytvára sa v ňom rovnováha medzi hospodárskym, sociálnym a environmentálnym rozmerom trvalo udržateľného rozvoja vrátane kľúčových otázok správy vecí verejných a mierových a inkluzívnych spoločností a uznáva sa význam vzájomných prepojení medzi jeho cieľmi a úlohami. Program sa musí vykonávať ako celok, a nie selektívne. Cieľom programu 2030 je na nikoho nezabudnúť a tento program sa prioritne zameriava na najviac znevýhodnené osoby.
2. Vývoj od miléniových rozvojových cieľov k cieľom trvalo udržateľného rozvoja odráža meniaci sa prístup ku globálnemu rozvoju. Tento prístup, ktorý je založený na trvalo udržateľnom rozvoji a ľudských právach, je v plnom súlade s hodnotami a zásadami EÚ. Program 2030 a jeho 17 cieľov trvalo udržateľného rozvoja sú univerzálne a platia pre všetky krajiny vo všetkých fázach rozvoja na základe zodpovednosti jednotlivých štátov a spoločnej zodpovednosti. Kľúčový význam pre vykonávanie cieľov trvalo udržateľného rozvoja majú partnerstvá medzi viacerými zainteresovanými stranami.
3. V akčnom programe z Addis Abeby ⁽²⁾, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou programu 2030, sa stanovuje nový spôsob vykonávania prostredníctvom efektívneho využívania finančných a nefinančných prostriedkov, pričom sa do popredia kladú vnútroštátne opatrenia a racionálne politiky. Okrem toho je program 2030 doplnený aj sendaiským rámcom pre znižovanie rizika katastrof ⁽³⁾ a Parížskou dohodou o zmene klímy ⁽⁴⁾, ktorá poskytuje právne záväzný rámec smerujúci globálne úsilie v oblasti životného prostredia na novú cestu. Vykonávanie týchto záväzkov sa musí uskutočňovať na základe globálneho poriadku založeného na pravidlách, ktorého hlavnou zásadou je multilateralizmus a v centre ktorého stojí Organizácia Spojených národov.

⁽¹⁾ A/RES/70/1.

⁽²⁾ A/RES/69/313.

⁽³⁾ A/RES/69/283.

⁽⁴⁾ FCCC/CP/2015/L.9/REV.1

4. EÚ a jej členské štáty sa zaväzujú usilovať sa o dôstojný život pre všetkých, v ktorom sú v súlade ekonomická prosperita a efektívnosť, mierumilovné spoločnosti, sociálne začlenenie a zodpovednosť za životné prostredie. Úsilie bude pri tom zamerané na odstránenie chudoby, znižovanie zraniteľnosti a riešenie nerovností s cieľom zabezpečiť, aby sa na nikoho nezabudlo. EÚ a jej členské štáty svojím príspevkom k dosiahnutiu programu 2030 budú tiež podporovať silnejšiu a udržateľnejšiu, inkluzívnu, bezpečnú a prosperujúcu Európu.
5. Európsky konsenzus o rozvoji poskytuje rámec pre vykonávanie programu 2030 v partnerstve so všetkými rozvojovými krajinami, s náležitým ohľadom na rámec ustanovený v Lisabonskej zmluve. Globálna stratégia pre zahraničnú a bezpečnostnú politiku EÚ (globálna stratégia) okrem toho poskytuje celkovú víziu pre spoločnú, dôveryhodnú a citlivú angažovanosť vo svete.
6. Cieľom tohto konsenzu je poskytnúť rámec pre spoločný prístup k rozvojovej politike, ktorý budú inštitúcie EÚ a členské štáty uplatňovať pri plnom vzájomnom rešpektovaní svojich rozdielnych úloh a právomocí. Bude sa ním riadiť činnosť inštitúcií EÚ a členských štátov v rámci ich spolupráce so všetkými rozvojovými krajinami. Činnosti EÚ a jej členských štátov sa budú navzájom posilňovať a koordinovať v záujme zabezpečenia komplementárnosti a vplyvu.

1. REAKCIA EÚ NA PROGRAM 2030

1.1. Silnejšia a účinnejšia činnosť EÚ v meniacom sa svete

7. EÚ a jej členské štáty musia reagovať na súčasné globálne výzvy a príležitosti na základe programu 2030. K vykonávaniu programu 2030 v rámci všetkých vnútorných a vonkajších politík budú pristupovať komplexne a strategicky, pričom budú vyváženým a súdržným spôsobom spájať tri rozmery trvalo udržateľného rozvoja a venovať sa vzájomným prepojeniam medzi rôznymi cieľmi trvalo udržateľného rozvoja, ako aj širším dôsledkom svojich vnútorných opatrení na medzinárodnej a globálnej úrovni. Vykonávanie bude úzko koordinované s vykonávaním Parížskej dohody o zmene klímy a ostatnými medzinárodnými záväzkami vrátane novej mestskej agendy⁽¹⁾.
8. Pre úspešné globálne vykonávanie programu 2030 bude v tomto zastrešujúcom rámci dôležitý súdržný a koordinovaný prístup k vonkajšej činnosti EÚ. So svojím inštitucionálnym usporiadaním a politickými nástrojmi ustanovenými podľa Lisabonskej zmluvy je EÚ dobre pripravená reagovať na globálne výzvy a príležitosti tam, kde vznikajú.
9. V globálnej stratégii EÚ sa uvádza vízia pre angažovanosť EÚ vo svete prostredníctvom rôznych politík. Zdôrazňuje sa v nej dôležitá úloha programu 2030, ktorý má potenciál podnietiť zmeny potrebné na podporu hodnôt EÚ a cieľov vonkajšej činnosti EÚ. Ciele trvalo udržateľného rozvoja budú prierezovým rozmerom všetkej práce súvisiacej s vykonávaním globálnej stratégie EÚ. Tento konsenzus bude prispievať k plneniu priorít vonkajšej činnosti EÚ, a to aj podporou odolnosti na všetkých úrovniach. EÚ a jej členské štáty budú pri tom podporovať dynamický a viacrozmerový prístup k odolnosti s cieľom riešiť zraniteľnosť voči viacerým vzájomne prepojeným rizikám.

1.2. Reakcia v oblasti rozvojovej politiky

10. Tento konsenzus je základom rozvojovej politiky EÚ, ktorá je súčasťou celkovej reakcie EÚ na program 2030. Hlavným cieľom rozvojovej politiky EÚ je obmedzovanie chudoby a v dlhodobom horizonte jej odstránenie, ako sa stanovuje v článku 208 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. EÚ a jej členské štáty budú uplatňovať zásadu súdržnosti politík v záujme rozvoja (PCD) a budú zohľadňovať ciele rozvojovej spolupráce vo všetkých vonkajších a vnútorných politikách, ktoré vykonávajú a ktoré pravdepodobne ovplyvnia rozvojové krajiny. PCD je zásadnou súčasťou príspevku EÚ k dosahovaniu cieľov trvalo udržateľného rozvoja.
11. Rozvojová politika EÚ sleduje tiež ciele vonkajšej činnosti EÚ, najmä cieľ uvedený v článku 21 ods. 2 písm. d) Zmluvy o Európskej únii (ZEU), ktorým je podporovať trvalo udržateľný hospodársky, sociálny a environmentálny rozvoj rozvojových krajín s hlavným cieľom odstrániť chudobu. V súlade s cieľmi uvedenými v článku 21 ods. 2 ZEU prispieva rozvojová politika okrem iného aj k podpore demokracie, právneho štátu a ľudských práv, zachovávaniam

⁽¹⁾ A/RES/71/256

mieru a predchádzaniu konfliktom, zlepšovaniu kvality životného prostredia a trvalo udržateľného hospodárenia so svetovými prírodnými zdrojmi, pomoci obyvateľstvu, krajinám a regiónom postihnutým prírodnými katastrofami alebo katastrofami spôsobenými ľudskou činnosťou a presadzovaniu medzinárodného systému založeného na posilnenej mnohostrannej spolupráci a dobrej správe vecí verejných v celosvetovom meradle. Konsenzus preto prispieje aj k požiadavke zabezpečiť vzájomný súlad medzi rôznymi oblasťami vonkajšej činnosti EÚ a medzi týmito oblasťami a ostatnými politikami.

12. Kľúčovým faktorom pre dosiahnutie týchto spoločných cieľov je, aby EÚ konala jednotne. EÚ a jej členské štáty sa preto zaväzujú k lepšej spolupráci. Vyžaduje sa väčší súlad medzi členskými štátmi a inštitúciami EÚ. Súdržná a jednotná angažovanosť bude viesť k väčšej dôveryhodnosti, legitímnosti, vyvodzovaniu zodpovednosti, pridanej hodnote, dosahu a pozitívnemu vplyvu na svet. EÚ a jej členské štáty musia byť zjednotené v rozmanitosti a využívať rôzne skúsenosti a prístupy, berúc do úvahy svoje komparatívne výhody.

1.3. Zásady a hodnoty, ktorými sa riadi činnosť v oblasti rozvoja

13. EÚ a jej členské štáty konajú v súlade so zásadami vonkajšej činnosti EÚ uvedenými v článku 21 ods. 1 ZEÚ: demokracia, právny štát, univerzálnosť a nedeliteľnosť ľudských práv a základných slobôd, zachovávanie ľudskej dôstojnosti, rovnosť a solidarita a dodržiavanie zásad Charty Organizácie Spojených národov a medzinárodného práva. Tieto univerzálne hodnoty a dobrá správa vecí verejných sú základom programu 2030.
14. Dôležitým spôsobom presadzovania rozvojových zásad je politický dialóg, ktorý má aj preventívny rozmer zameraný na zabezpečenie podpory hodnôt EÚ. EÚ a jej členské štáty začlenia do svojho politického dialógu dodržiavanie ľudských práv, zásad demokracie a právneho štátu, ako aj rodovú rovnosť. Tento dialóg sa bude viesť s partnerskými vládami aj inými aktérmi a bude hlavnou platformou činnosti, v rámci ktorej sa bude podporovať spoločné porozumenie, pravidelne sa bude preskúmať pokrok a vymedzia sa vhodné podporné opatrenia.
15. Rodová rovnosť tvorí jadro hodnôt EÚ a je zakotvená v jej právnom a politickom rámci. Je nevyhnutná na dosiahnutie cieľov trvalo udržateľného rozvoja a vzťahuje sa na celý program 2030. EÚ a jej členské štáty budú presadzovať práva žien a dievčat, rodovú rovnosť, posilnenie postavenia žien a dievčat a ich ochranu ako prioritu vo všetkých oblastiach činnosti.
16. EÚ a jej členské štáty budú v rámci rozvojovej spolupráce uplatňovať prístup založený na právach, ktorý zahŕňa všetky ľudské práva. Budú podporovať začlenenie a účasť, nediskrimináciu, rovnosť a spravodlivosť, transparentnosť a vyvodzovanie zodpovednosti. EÚ a jej členské štáty budú aj naďalej zohrávať kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní toho, aby sa na nikoho nezabudlo, bez ohľadu na miesto bydliska ľudí, etnický pôvod, pohlavie, vek, zdravotné postihnutie, náboženstvo alebo vieru, sexuálnu orientáciu a rodovú identitu, postavenie migranta alebo iné faktory. Tento prístup zahŕňa riešenie rôznych druhov diskriminácie, ktorej čelia zraniteľní ľudia a marginalizované skupiny.
17. EÚ a jej členské štáty si cenia účasť organizácií občianskej spoločnosti (OOS) na rozvoji a nabádajú všetky súčasti spoločnosti, aby sa aktívne zapojili. Uznávajú mnohoraké úlohy, ktoré OOS zohrávajú ako podporovatelia demokracie, obhajcovia držiteľov práv a právneho štátu, sociálnej spravodlivosti a ľudských práv. EÚ a jej členské štáty budú podporovať priestor pre občiansku spoločnosť a posilnia podporu budovania kapacít OOS s cieľom posilniť ich hlas v rozvojovom procese a presadzovať politický, sociálny a hospodársky dialóg.
18. Zásadný význam pre dosiahnutie cieľov trvalo udržateľného rozvoja má účinnosť rozvoja, o ktorú by sa mali opierať všetky formy rozvojovej spolupráce. EÚ a jej členské štáty budú uplatňovať zásady účinnosti rozvoja odsúhlasené v Globálnom partnerstve pre účinnú rozvojovú spoluprácu (GPEDC) počas fóra na vysokej úrovni pre účinnosť pomoci v Pusane v roku 2011 a obnovené počas stretnutia na vysokej úrovni v Nairobi v roku 2016; konkrétne zodpovednosť rozvojových krajín za rozvojové priority, zameranie na výsledky, inkluzívne partnerstvá v oblasti rozvoja, transparentnosť a vzájomnú zodpovednosť.

2. RÁMEC ČINNOSTI

19. Vykonávanie programu 2030 si vyžaduje komplexné národné stratégie trvalo udržateľného rozvoja, v ktorých sa zohľadňujú ciele trvalo udržateľného rozvoja a ich vzájomné prepojenia. EÚ a jej členské štáty budú pri plánovaní a vykonávaní rozvojovej spolupráce venovať osobitnú pozornosť týmto prepojeniam a integrovaným činnostiam, ktoré môžu vytvárať súvisiace prínosy a splniť viac cieľov koherentným spôsobom. V tejto súvislosti sa do činností EÚ a jej členských štátov premietnu kľúčové témy programu 2030, a to: ľudia, planéta, prosperita, mier a partnerstvo.
20. EÚ a jej členské štáty uznávajú, že program 2030 sa musí vykonávať ako celok a nie selektívne, a s cieľom dosiahnuť trvalo udržateľný rozvoj a zrýchliť transformáciu sa zamerajú sa na širokú škálu prierezových prvkov, ako napríklad, mládež, rodová rovnosť; mobilita a migrácia; energia z udržateľných zdrojov a zmena klímy; investície a obchod; dobrá správa vecí verejných, demokracia, právny štát a ľudské práva; inovačná spolupráca s vyspelejšími rozvojovými krajinami; a mobilizácia a využívanie domácich zdrojov.

2.1. Ľudia – ľudský rozvoj a ľudská dôstojnosť

21. Globálny demografický rast a demografické zmeny spolu s hospodárskymi, sociálnymi a environmentálnymi zmenami ponúkajú príležitosti a predstavujú vážne výzvy pre trvalo udržateľný rozvoj. Predpokladá sa, že svetová populácia vzrastie do roku 2050 o 2,4 miliardy ľudí, z ktorých 1,3 miliardy bude v Afrike. V záujme podpory zodpovedného občianstva, rozvoja udržateľných a prosperujúcich spoločností a zvýšenia zamestnanosti mladých ľudí je zásadne dôležité reagovať na vzdelávacie potreby detí a mládeže.
22. Odstránenie chudoby, boj proti diskriminácii a nerovnosti a dodržiavanie zásady „na nikoho nezabudnúť“ sú stredobodom politiky rozvojovej spolupráce EÚ. Chudoba má mnoho podôb a súvisí s hospodárskymi, sociálnymi, environmentálnymi, kultúrnymi a politickými faktormi. EÚ a jej členské štáty sa budú usilovať dosiahnuť odstránenie hladu a všetkých foriem podvýživy, ako aj podporovať všeobecné zdravotné poisťenie, všeobecný prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a odbornej príprave, primeranú a udržateľnú sociálnu ochranu a dôstojnú prácu pre všetkých v zdravom životnom prostredí. Pokrok v týchto oblastiach vytvorí stabilnejší základ pre trvalo udržateľný rozvoj. EÚ sa opakovane zaväzuje vyčleniť najmenej 20 % svojej oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA) na sociálne začlenenie a ľudský rozvoj.
23. EÚ a jej členské štáty budú podporovať partnerské krajiny pri plnení ich záväzku posilniť svoje vnútroštátne politiky a správu vecí verejných v záujme udržateľného poskytovania základných služieb občanom a dodržiavania ľudských práv.
24. Nedostatočná výživa a podvýživa sú veľkými prekážkami rozvoja a celoživotnou záťažou, pretože spôsobujú kognitívne poruchy, znižujú schopnosti detí v škole a vedú k zlému zdravotnému stavu a zníženej hospodárskej produktivite. EÚ a jej členské štáty sa budú usilovať zabezpečiť prístup pre všetkých k cenovo dostupnej, bezpečnej, dostatočnej a výživnej strave. Osobitná starostlivosť sa bude venovať osobám nachádzajúcim sa v najzraniteľnejšom postavení, okrem iného deťom do piatich rokov, dospelujúcim dievčatám a ženám hlavne počas tehotenstva a dojčenia. Budú vyvíjať koordinované, urýchlené a prierezové úsilie v záujme odstránenia hladu, zvýšenia kapacít na diverzifikovanú miestnu a regionálnu produkciu potravín, zaistenia potravinovej bezpečnosti a výživy a zvýšenia odolnosti najzraniteľnejších osôb, najmä v krajinách, ktoré čelia pretrvávajúcim alebo opakujúcim sa krízam. Naďalej budú investovať do vývoja detí v ranom veku riešením všetkých foriem podvýživy vrátane nedostatočného rastu a chradnutia detí, a to prostredníctvom podpory základných služieb v oblasti zdravotníctva, výživy, vody, sanitácie a hygieny, ako aj sociálnej ochrany.
25. EÚ a jej členské štáty budú podporovať najchudobnejšie komunity pri zlepšovaní prístupu všetkých ľudí k pôde, potravinám, vode a čistej, cenovo dostupnej energii z udržateľných zdrojov bez negatívnych vplyvov na životné prostredie. Budú presadzovať politické iniciatívy a podporovať partnerské krajiny pri plánovaní a uplatňovaní integrovaného prístupu s cieľom konkrétne sa venovať najrelevantnejším prepojeniam medzi pôdou, potravinami, vodou a energiou.
26. Značné zvýšenie dopytu po vode a nedostatok vody povedie v nadchádzajúcich desaťročiach k veľkým výzvam, najmä pokiaľ ide o adaptáciu na zmenu klímy. Všeobecný prístup k bezpečnej pitnej vode, sanitácii a hygiene je základnou podmienkou zdravia a dobrých životných podmienok, rastu a produktivity. Vodné zdroje sú obzvlášť vystavené aj

environmentálnej degradácii vrátane zmeny klímy, čo ohrozuje poľnohospodárstvo a potravinovú bezpečnosť. EÚ a jej členské štáty budú podporovať udržateľné a integrované hospodárenie s vodami, ako aj efektívnejšie využívanie vody a recykláciu vody, a to aj prostredníctvom strategickejšieho prístupu k regionálnemu rozvoju a integrácii.

27. Zdravie má pre ľudský život zásadný význam a je kľúčovým prvkom pre spravodlivý a udržateľný rast a rozvoj vrátane odstránenia chudoby. EÚ a jej členské štáty opätovne vyjadrujú svoj záväzok chrániť a presadzovať právo všetkých na čo najvyššiu dosiahnuteľnú úroveň fyzického a duševného zdravia v záujme podpory ľudskej dôstojnosti, dobrých životných podmienok a prosperity. Naďalej budú podporovať partnerské krajiny v ich úsilí vybudovať silné, kvalitné a odolné systémy zdravotníctva poskytnutím rovnakého prístupu k zdravotníckym službám a všeobecne dostupnej zdravotnej starostlivosti. S týmto cieľom budú EÚ a jej členské štáty podporovať rozvojové krajiny pri vzdelávaní zdravotníckych pracovníkov, ich nábore, nasadzovaní a kontinuálnom profesijnom rozvoji. Budú podporovať investovanie do zdravotníkov a sociálnych pracovníkov v prvej línii a posilnenie ich postavenia, keďže zohrávajú zásadnú úlohu pri zaisťovaní pokrytia zdravotníckych služieb v odľahlých a chudobných oblastiach s nedostatočnými službami a v oblastiach konfliktu. EÚ a jej členské štáty budú naďalej investovať do prevencie a boja proti prenosným ochoreniam, ako sú HIV/AIDS, tuberkulóza, malária a hepatitída, a budú pomáhať zabezpečiť prístup k cenovo dostupným základným liekom a očkovacím látkam pre všetkých. Budú podporovať výskum a investovanie do nových zdravotníckych technológií a ich vývoj. Prijmú opatrenia s cieľom riešiť globálne zdravotné hrozby, ako sú epidémie a antimikrobiálna rezistencia, vychádzajúc z prístupu, ktorý sa zameriava na verejné zdravie. Budú sa snažiť znižovať úmrtnosť detí a matiek, podporovať duševné zdravie, riešiť narastajúcu záťaž v súvislosti s neprenosnými ochoreniami v partnerských krajinách, ako aj chemické znečistenie a zlé kvalitu ovzdušia. Vzhľadom na rôzne prepojenia budú partnerské krajiny podporovať, aby dodržiavali zásadu integrácie zdravotných aspektov do všetkých politík („health in all policies“).
28. Zabezpečenie prístupu ku kvalitnému vzdelaniu pre všetkých je nevyhnutným predpokladom zamestnateľnosti mladých ľudí a dlhodobého rozvoja. EÚ a jej členské štáty budú podporovať inkluzívne celoživotné vzdelávanie a spravodlivé kvalitné vzdelávanie, a to najmä v ranom detstve a na základnom stupni vzdelávania. Budú podporovať aj vzdelávanie na sekundárnom a terciárnom stupni, technickú a odbornú prípravu a učenie sa prácou a vzdelávanie dospelých, a to aj počas núdzových a krízových situácií. Osobitnú pozornosť budú venovať príležitostiam na vzdelávanie a odbornú prípravu pre dievčatá a ženy. EÚ a jej členské štáty zintenzívnia úsilie s cieľom zabezpečiť, aby každý mal vedomosti, zručnosti, schopnosti a práva, ktoré potrebuje na dôstojný život, plné zapojenie sa do spoločnosti ako zodpovedný a produktívny dospelý a aby mohol prispieť k dobrému sociálnemu, hospodárskemu a environmentálnemu stavu svojich komunít.
29. Pozornosť si vyžadujú potreby, práva a túžby detí. Komplexné opatrenia zamerané na rané detstvo patria medzi činnosti s najvyššou hospodárskou a sociálnou návratnosťou. EÚ a jej členské štáty zintenzívnia úsilie o poskytnutie bezpečného a priaznivého prostredia pre deti ako dôležitého prvku podpory zdravého mladého obyvateľstva, ktoré bude môcť naplno využiť svoj potenciál. Ďalej uznávajú, že každé dieťa si zaslúži pokojné detstvo a kvalitné vzdelanie, a to aj v núdzových a krízových situáciách, aby sa predišlo riziku „stratenej generácie“. EÚ a jej členské štáty budú spolupracovať s partnerskými krajinami s cieľom zlepšiť ochranu detí a ich účasť na rozhodnutiach, ktoré sa ich týkajú.
30. V súlade so zásadou „na nikoho nezabudnúť“ budú EÚ a jej členské štáty venovať osobitnú pozornosť znevýhodneným, zraniteľným a marginalizovaným osobám vrátane detí, starších osôb, ľudí so zdravotným postihnutím, LGBTI osôb a pôvodného obyvateľstva. Súčasťou toho budú opatrenia, ktoré budú lepšie zamerané na ochranu a podporu týchto skupín s cieľom ponúknuť im rovnaké príležitosti a zabezpečiť, aby neboli diskriminované.
31. Približne 1 miliarda ľudí na svete má zdravotné postihnutie, z ktorých 80 % žije v rozvojových krajinách. Ľudia so zdravotným postihnutím patria často k najchudobnejším vo svojich komunitách a sú vystavení výrazne vyššej stigmatizácii a diskriminácii. EÚ a jej členské štáty budú v rámci svojej rozvojovej spolupráce zohľadňovať osobitné potreby osôb so zdravotným postihnutím. V súlade s Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím

budú dôrazne presadzovať práva osôb so zdravotným postihnutím a prijímú silnejšie opatrenia na zabezpečenie ich plného začlenenia do spoločnosti a ich rovnakú účasť na trhu práce.

32. Vytvorenie dostatočného počtu kvalitných pracovných miest pre mladých ľudí zostáva kľúčovou výzvou. Na podporu práv mladých ľudí a uľahčenie ich zapojenia do sociálneho, občianskeho a hospodárskeho života a zabezpečenie ich plnohodnotného prínosu k inkluzívnemu rastu a trvalo udržateľnému rozvoju sú potrebné ciele politiky a príslušné investície. Mladí ľudia by sa mali tiež zúčastňovať na demokratických procesoch a zaujímať vedúce úlohy.

Mládež

Mladí ľudia sú hybnou silou rozvoja a zmeny a ako takí sú dôležitými prispievateľmi k plneniu programu 2030, a to aj prostredníctvom svojej schopnosti inovácie. Ak sa zanedbá ich vzdelávanie, zamestnanosť a ich sociálne a politické potreby, ohrozí sa tým dosahovanie cieľov trvalo udržateľného rozvoja a títo mladí ľudia budú zraniteľní voči trestnej činnosti a radikalizácii, najmä počas konfliktov.

EÚ a jej členské štáty sa sústreďujú na konkrétne opatrenia na napĺňanie osobitných potrieb mládeže, najmä mladých žien a dievčat, zvýšením príležitostí na kvalitné zamestnanie a podnikanie, čo bude podporované účinnými politikami v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy, rozvoja zručností, a prístupom k digitálnym technológiám a službám. Cieľom tohto úsilia bude využiť schopnosti v oblasti digitálnej inovácie a vytvárať príležitosti na využívanie technologického pokroku. EÚ a jej členské štáty sa zamerajú tiež na posilnenie práv mladých ľudí a ich postavenia v správe verejných záležitostí, a to aj podporou ich účasti v miestnom hospodárstve, spoločnosti a rozhodovaní, najmä prostredníctvom mládežníckych organizácií.

33. EÚ a jej členské štáty budú pokračovať v plnení záväzkov vyplývajúcich z Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien. Budú dôrazne podporovať ochranu a napĺňanie práv žien a dievčat a spolupracovať s partnermi na odstránení všetkých foriem sexuálneho a rodovo motivovaného násillia a diskriminácie vrátane škodlivých praktík, najmä nútených a skorých manželstiev a manželstiev maloletých a mrzačenia ženských pohlavných orgánov. EÚ a jej členské štáty prijímú opatrenia a zintenzívnia politický dialóg v záujme posilnenia postavenia žien a dievčat, podpory ich dôležitej úlohy ako hybnej sily rozvoja a zmeny, a posilnenia cielených opatrení zameraných na dosiahnutie rodovej rovnosti. Ich súčasťou bude podpora ich hospodárskych a sociálnych práv a posilnenie ich postavenia, posilnenie ich hlasu a účasti na sociálnom, hospodárskom, politickom a občianskom živote, zabezpečenie ich fyzickej a duševnej nedotknuteľnosti a posun v inštitucionálnej kultúre EÚ a členských štátov smerom k plneniu ich záväzkov. Z podpory rovnakého prístupu žien k produktívnemu zamestnaniu, dôstojnej práci, rovnakému platu a finančným službám budú mať prospech všetci členovia spoločnosti.

34. EÚ sa bude naďalej usilovať o presadzovanie, ochranu a napĺňanie všetkých ľudských práv a o úplné a účinné vykonávanie Pekinskej akčnej platformy a akčného programu Medzinárodnej konferencie o populácii a rozvoji a výsledkov konferencií venovaných ich preskúmaniu, a v tejto súvislosti bude tiež naďalej podporovať sexuálne a reprodukčné zdravie a práva. Vzhľadom na to EÚ opätovne potvrdzuje svoje odhodlanie presadzovať, chrániť a uplatňovať právo každého jednotlivca na úplnú kontrolu nad otázkami súvisiacimi s jeho sexualitou a sexuálnym a reprodukčným zdravím a slobodné a zodpovedné rozhodovanie sa v týchto otázkach bez diskriminácie, nátlaku a násillia. EÚ zároveň zdôrazňuje, že je potrebné zabezpečiť všeobecný prístup ku kvalitným a dostupným komplexným informáciám v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia, vzdelávania vrátane komplexnej sexuálnej výchovy a služieb zdravotnej starostlivosti.

Rodová rovnosť

Rovnosť medzi ženami a mužmi každého veku má zásadný význam pre trvalo udržateľný rozvoj. Má multiplikačný efekt pri dosahovaní odstránenia chudoby a má kľúčový význam pre uvoľnenie rozvojového potenciálu demokratických spoločností na základe ľudských práv, sociálnej spravodlivosti a udržateľnosti. Rodová rovnosť okrem toho jednoznačne súvisí s vyššou prosperitou, stabilitou a lepšími výsledkami v oblastiach, ako sú zdravotníctvo a vzdelávanie. EÚ a jej členské štáty uznávajú, že ženy a dievčatá sú kľúčovou hybnou silou rozvoja a zmeny vrátane ich úlohy pri budovaní mieru, riešení konfliktov a v rámci humanitárnej reakcie.

Mnohým ženám a dievčatám sa ešte stále odopierajú práva, zdroje a možnosť vyjadriť svoj názor. Rodová nerovnosť sa prelína s inými formami vylúčenia. Podpora zlepšovania postavenia žien a dievčat a rodovej rovnosti si vyžaduje prácu s chlapcami, mužmi, dievčatami a ženami zameranú na to, aby rozumeli problematike práv, rovnosti a úloh v spoločnosti. To znamená aj pracovať s kľúčovými aktérmi v spoločnosti, napríklad učiteľmi, náboženskými lídrami a vodcami komunit v záujme odstránenia diskriminácie dievčat a žien.

EÚ a jej členské štáty zabezpečia, aby sa rodové hľadisko systematicky začleňovalo do všetkých politík ako kľúčový príspevok k úspešnému dosahovaniu cieľov trvalo udržateľného rozvoja. Urýchlia svoje úsilie o dosiahnutie rodovej rovnosti a posilnenie postavenia žien prehĺbením partnerstiev s mnohými zainteresovanými subjektmi, posilnením kapacity rodového rozpočtovania a plánovania a zaistením aktívneho zapojenia žien a ženských organizácií do rozhodovania.

35. Kultúra je podporný faktor a zároveň dôležitá súčasť rozvoja a môže uľahčiť sociálne začlenenie, slobodu prejavu, budovanie identity, posilnenie občianskeho postavenia a predchádzanie konfliktom pri súčasnom posilnení hospodárskeho rastu. EÚ a jej členské štáty budú podporovať medzikultúrny dialóg a spoluprácu a kultúrnu rozmanitosť a budú chrániť kultúrne dedičstvo, podporovať kultúrny a kreatívny priemysel, ako aj kultúrne politiky tam, kde by tieto politiky pomohli dosiahnuť udržateľný rozvoj, a to pri zohľadnení miestnej situácie, pričom zdôrazňujú, že EÚ sa riadi univerzálnosťou, nedeliteľnosťou, vzájomným prepojením a vzájomnou závislosťou všetkých ľudských práv.
36. EÚ a jej členské štáty budú aktívne konať s cieľom znížiť nerovnosť výsledkov a podporovať rovnaké príležitosti pre všetkých. Tým sa priamo pomôže najchudobnejším a najzraniteľnejším vrstvám spoločnosti a podporí sa tiež inkluzívnejší, udržateľný rast, ktorý neohrozuje schopnosť budúcich generácií naplňať svoje potreby. Inkluzívny hospodársky rast je stabilný a prináša viac výhod pre tých najchudobnejších. EÚ a jej členské štáty budú v záujme riešenia zvyšujúcich sa hospodárskych a sociálnych nerovností podporovať spôsoby rozvoja v jednotlivých krajinách, ktorými sa maximalizujú pozitívne sociálne výsledky a vplyvy. Budú spolupracovať s partnerskými krajinami s cieľom podporovať progresívne zdaňovanie a redistribučné verejné politiky, v ktorých sa venuje náležitá pozornosť lepšiemu rozdeleniu výhod vyplývajúcich z rastu, vytváraniu kapitálu a dôstojných pracovných miest a lepšiemu prístupu k faktorom výroby, ako sú napríklad pôda, finančné prostriedky a ľudský kapitál.
37. EÚ a jej členské štáty budú v záujme boja proti nerovnosti takisto podporovať efektívne, udržateľné a spravodlivé systémy sociálnej ochrany s cieľom zaručiť základný príjem, predchádzať opätovnému upadnutiu do extrémnej chudoby a posilňovať odolnosť. Posúdia faktory a trendy hospodárskych a sociálnych nerovností a posilnia svoje nástroje a prístupy, aby boli účinnejšie pri riešení nerovnosti. EÚ a jej členské štáty začlenia znižovanie nerovnosti do svojej rozvojovej spolupráce a budú podporovať inovačné sociálne postupy.
38. EÚ a jej členské štáty posilnia odolnosť najmä zraniteľných skupín obyvateľstva voči environmentálnym a hospodárskym otrasom, prírodným katastrofám a katastrofám spôsobeným ľudskou činnosťou, konfliktom a globálnym ohrozeniam zdravia. Do svojich činností budú systematicky začleňovať odolnosť s cieľom zabezpečiť, aby jednotlivci, komunity, inštitúcie a krajiny boli schopné lepšie sa pripraviť na tlaky a otrasy, vydržať ich, prispôbiť sa im a urýchlene sa z nich zotaviť, a to bez spochybnenia dlhodobých vyhládok rozvoja. Toto sa bude uskutočňovať aj po katastrofických situáciách, pri obnove a rekonštrukcii. Musí sa zabezpečiť užšia spolupráca a doplnkové opatrenia medzi rozvojovými a humanitárnymi aktérmi na základe spoločnej analýzy rizík a zraniteľnosti.

39. Migrácia je komplexný, globálny a dlhodobý fenomén, ktorý si vyžaduje starostlivo navrhnutú, vyváženú a udržateľnú politickú reakciu založenú na dôkazoch, ktorá bude rešpektovať vnútroštátne právomoci a ktorou predovšetkým nebude dotknuté právo členských štátov podľa článku 79 ods. 5 ZFEÚ určovať počty prijímaných štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí prichádzajú na ich územie z tretích krajín s cieľom nájsť si prácu. Dobre riadená migrácia a mobilita môžu pozitívnym spôsobom prispieť k inkluzívnemu rastu a udržateľnému rozvoju. Regulárna migrácia a mobilita môžu priniesť výhody prostredníctvom prenosu vedomostí, zručností a produktívnych kapacít pre samotných migrantov a ich rodiny, ako aj krajiny pôvodu a cieľové krajiny. Neregulárna migrácia môže zároveň priniesť veľké výzvy a negatívne ovplyvniť krajiny pôvodu, tranzitu a cieľové krajiny. Migrácia sa stala stále naliehavším problémom tak pre rozvojové, ako aj pre rozvinuté krajiny. V niektorých situáciách sa migrantom odopierajú ľudské práva a prístup k zdravotnej starostlivosti a vzdelaniu a vzniká riziko, že sa stanú obeťami nútenej práce a obchodovania s ľuďmi. Posilnenie angažovanosti prispeje k tomu, aby bola migrácia a mobilita ľudí bezpečná, usporiadaná, regulárna a zodpovedná, a to aj prostredníctvom vykonávania plánovaných a dobre riadených migračných politík.
40. Riešenie migrácie zasahuje do mnohých oblastí politiky vrátane rozvoja, dobrej správy vecí verejných, bezpečnosti, ľudských práv, zamestnanosti, zdravia, vzdelávania, poľnohospodárstva, potravinovej bezpečnosti, sociálnej ochrany a životného prostredia vrátane zmeny klímy. EÚ a jej členské štáty sa prostredníctvom prístupu založenom na rámci pre partnerstvo budú komplexným spôsobom venovať mnohorakým aspektom migrácie a núteného vysídľovania obyvateľstva vrátane pašovania ľudí a obchodovania s ľuďmi, riadenia hraníc, remitencií, riešenia základných príčin týchto javov, medzinárodnej ochrany a návratu, readmisie a reintegrácie, a to na základe vzájomnej zodpovednosti a pri plnom dodržiavaní humanitárnych záväzkov a záväzkov v oblasti ľudských práv. EÚ a jej členské štáty zaujmú koordinovanejší, holistickejší a štruktúrovanejší prístup k migrácii, pričom budú maximalizovať synergie a uplatňovať potrebný vplyv použitím všetkých relevantných politík, nástrojov a prostriedkov EÚ vrátane rozvoja a obchodu. Týmto zvýšeným úsilím budú EÚ a jej členské štáty aktívne podporovať ďalšie vykonávanie spoločného akčného plánu z Vallety z roku 2015 a vypracovanie globálnych paktov OSN o migrácii a utečencoch, v súlade s výzvou newyorskej deklarácie pre utečencov a migrantov z roku 2016.
41. EÚ a jej členské štáty budú prostredníctvom rozvojovej politiky riešiť základné príčiny neregulárnej migrácie a budú okrem iného prispievať k udržateľnej integrácii migrantov v hostiteľských krajinách a hostiteľských komunitách a pomáhať zabezpečovať úspešnú sociálno-ekonomickú integráciu navrátiacich sa migrantov v ich krajinách pôvodu alebo tranzitu. Súčasťou toho bude podpora investícií, obchodu a inovácií v partnerských krajinách s cieľom podporiť rast a pracovné príležitosti, a to aj prostredníctvom zapojenia diaspór, podpory sociálnych a vzdelávacích systémov, ako aj spoluprácou s partnermi zo súkromného sektora a inými subjektmi s cieľom znížiť náklady na remitencie a podporovať rýchlejšie, lacnejšie a bezpečnejšie transfery v zdrojových aj cieľových krajinách, a využiť tak ich rozvojový potenciál.

Mobilita a migrácia

V programe 2030 sa jasne uznáva pozitívny prínos migrácie a mobility k inkluzívnemu rastu a trvalo udržateľnému rozvoju. Migranti sú významnou hybnou silou globálneho hospodárstva, najmä prostredníctvom svojich remitencií. Riešenie migrácie vo všetkých jej formách, či už legálnej alebo nelegálnej, si vyžaduje krátkodobé a dlhodobé prierezové opatrenia, politiky a právne rámce, aby sa uspokojili potreby migrantov aj obyvateľstva hostiteľských krajín a aby sa zaistila ich bezpečnosť. Uznáva sa, že v rozvojových krajinách existujú obrovské výzvy. V tejto oblasti sa na samite vo Vallette v novembri 2015 vykonali významné kroky v podobe prijatia ambiciózneho akčného plánu.

EÚ a jej členské štáty zintenzívnia úsilie o riešenie základných príčin neregulárnej migrácie a núteného vysídľovania obyvateľstva a o podporu lepšieho riadenia migrácie v partnerských krajinách vo všetkých jej aspektoch. Budú konsolidovať migráciu ako kľúčovú súčasť dialógu EÚ v oblasti zahraničnej politiky, a to aj vypracovaním na mieru šitých reakcií a posilnených partnerstiev transparentným a demokratickým spôsobom.

42. EÚ a jej členské štáty budú podporovať dôstojnosť a odolnosť dlhodobo násilne vysídlených osôb a ich začlenenie do hospodárskeho a spoločenského života hostiteľských krajín a hostiteľských komunit, pretože si uvedomujú, že spôsobilosti vysídlených osôb predstavujú dôležité prenosné aktíva, ktoré sú nevyhnutné pre ich odolnosť a opätovné vybudovanie ich života, ako aj prínos pre ich hostiteľské komunity. EÚ a jej členské štáty budú uplatňovať prístup založený na právach, pričom budú venovať osobitnú pozornosť ženám, maloletým osobám so sprievodom alebo bez

sprievodu a vysoko zraniteľným osobám. Budú ochraňovať dlhodobejšie sociálne štruktúry, v rámci ktorých sa dlhodobo vysídlené osoby budú integrovať do širšieho rozvojového plánovania, a to aj prostredníctvom prístupu k vzdelávaniu a dôstojných pracovných miest.

2.2. Planéta – ochrana životného prostredia, riadenie prírodných zdrojov a boj proti zmene klímy

43. Dobré životné podmienky ľudí a odolné spoločnosti závisia od zdravého životného prostredia a fungujúcich ekosystémov. Zhoršovanie životného prostredia, zmena klímy, extrémne počasie a prírodné katastrofy alebo katastrofy spôsobené ľudskou činnosťou môžu oslabiť prínosy rozvoja a hospodársky pokrok, najmä pokiaľ ide o chudobných obyvateľov. Môžu tiež zvýšiť zraniteľnosť a potreby, ohroziť mier a stabilitu a viesť k rozsiahlej migrácii. Okrem špecializovaných činností treba začleniť environmentálne hľadiská aj do všetkých sektorov rozvojovej spolupráce, a to aj prostredníctvom preventívnych opatrení. EÚ a jej členské štáty budú podporovať efektívne využívanie zdrojov a udržateľnú spotrebu a výrobu, a to aj prostredníctvom udržateľného nakladania s chemickými látkami a odpadom, s cieľom oddeliť hospodársky rast od zhoršovania životného prostredia a umožniť prechod na obehové hospodárstvo. Zodpovedný súkromný sektor a systematické uplatňovanie zásady „znečisťovateľ platí“ budú pre dosiahnutie úspechu rozhodujúce. Pomôžu pri budovaní kapacít na začlenenie environmentálnej udržateľnosti, cieľov v oblasti zmeny klímy a úsilia o ekologický rast do národných a miestnych rozvojových stratégií. Budú takisto lepšie využívať vedu, technológiu a inováciu na podporu environmentálnej udržateľnosti a presadzovať, aby partneri využívali komplexné údaje a informácie dostupné prostredníctvom európskych a medzinárodných programov pozorovania Zeme, aby sa podporili rozhodnutia založené na dôkazoch, ktoré zohľadňujú stav životného prostredia.
44. EÚ a jej členské štáty budú podporovať zachovanie a udržateľné riadenie a využívanie prírodných zdrojov a ochranu a udržateľné využívanie biodiverzity a ekosystémov vrátane lesov, oceánov, pobrežných oblastí, povodí riek a iných ekosystémov na poskytovanie ekosystémových služieb. V súlade s medzinárodnými záväzkami budú riešiť nezákonnú ťažbu dreva a s ňou súvisiaci obchod, degradáciu pôdy a lesov, dezertifikáciu, suchu a stratu biodiverzity. Budú presadzovať súvisiace prínosy vyplývajúce z udržateľného riadenia vrátane posilňovania odolnosti proti zmene klímy a prispôbovania sa tejto zmene. Posilnia integráciu trvalej udržateľnosti do všetkých oblastí spolupráce a zvýšia význam environmentálnych otázok v dialógoch so svojimi partnermi. EÚ a jej členské štáty budú presadzovať používanie evidencie prírodného kapitálu. Budú podporovať lepšie riadenie a budovanie kapacít v záujme udržateľného riadenia prírodných zdrojov vrátane predchádzania nelegálnemu využívaniu lesov. Budú tiež presadzovať zapojenie miestnych subjektov a dodržiavanie práv všetkých vrátane pôvodného obyvateľstva a miestnych komunít. Budú riešiť pytlácky lov voľne žijúcich živočíchov, nelegálne obchodovanie s voľne žijúcimi živočíchmi a nelegálne využívanie iných prírodných zdrojov. S cieľom dosiahnuť aby oceány boli zdravé a produktívne, budú presadzovať ochranu a obnovu morských ekosystémov, udržateľné hospodárenie s morskými zdrojmi a udržateľné rybárstvo, a to aj prostredníctvom lepšej správy oceánov a rozvoja „modrého“ hospodárstva.
45. EÚ a jej členské štáty začlenia otázku životného prostredia a zmeny klímy do všetkých svojich stratégií rozvojovej spolupráce, a to aj prostredníctvom podpory zmysluplnej rovnováhy medzi zmiernovaním zmeny klímy a prispôbovaním sa tejto zmene. Budú vykonávať program 2030 a Parížsku dohodu o zmene klímy prostredníctvom koordinovanej a jednotnej činnosti a budú maximalizovať synergie. Budú podporovať národné stratégie vrátane plánovania medzi vládami a programovania, ktoré podnecujú odolnosť, znižujú riziko nepriaznivých vplyvov zmeny klímy a prispievajú k znižovaniu emisií v súlade s vykonávaním vnútroštátne stanovených príspevkov, pričom zohľadnia výzvy, ktorým čelia rozvojové krajiny, najmä najmenej rozvinuté krajiny a malé ostrovné rozvojové štáty. Budú prispievať k nástupu miestnych lídrov v oblasti klímy a aktívne šíriť a rozširovať projekty využívajúce najlepšie postupy, čoho súčasťou bude aj podpora platforiem pre rôzne zainteresované strany. Právne záväzný charakter Parížskej dohody a požiadavka pripraviť vnútroštátne stanovené príspevky môže tiež podnietiť vnútroštátne plánovanie rozvoja v kontexte programu 2030.

Energia z udržateľných zdrojov a zmena klímy

Energia predstavuje veľmi dôležitý faktor rozvoja a má zásadný význam pre udržateľné riešenia súvisiace s našou planétou. Rozvojové krajiny potrebujú energiu na podporu inkluzívneho rastu a ďalšie zlepšovanie životnej úrovne. Investície do energie z udržateľných zdrojov môžu zabezpečiť a zvýšiť prístup k čistej vode, čistým riešeniam, pokiaľ ide o varenie, k vzdelávaniu a zdravotnej starostlivosti a zároveň vytvárať pracovné miesta a podporovať miestne podniky spôsobom šetrným k životnému prostrediu.

EÚ a jej členské štáty budú uskutočňovať tri vzájomne prepojené kľúčové ciele: riešenie nedostatočného prístupu k energii; zvýšenie energetickej efektívnosti a výrobu energie z obnoviteľných zdrojov na dosiahnutie udržateľnej rovnováhy medzi výrobou a spotrebou energie; a príspevok ku globálnemu boju proti zmene klímy v súlade s Parížskou dohodou a súvisiacimi vnútroštátne stanovenými príspevkami predloženými zúčastnenými stranami. EÚ a jej členské štáty budú riešiť energetickú chudobu tým, že prispievajú k všeobecnému prístupu k energetickým službám, ktoré sú cenovo dostupné, moderné, spoľahlivé a udržateľné, s výrazným zameraním na energiu z obnoviteľných zdrojov a energetickú účinnosť. Čistú energiu a energiu z obnoviteľných zdrojov je možné poskytovať prostredníctvom mimosieťových riešení alebo riešení v podobe minisietí pod vedením komunít, ktoré by umožnili prístup k energii vo vidieckych oblastiach.

EÚ a jej členské štáty budú zároveň presadzovať postupné zrušenie environmentálne škodlivých dotácií na fosílnu palivá, stabilné a transparentné trhy s energiou a zavádzanie inteligentných sietí, ako aj používanie digitálnych technológií v oblasti trvalo udržateľného hospodárenia s energiou. Táto vylepšená stratégia bude úzko spätá s pokračujúcimi opatreniami EÚ v súlade s jej vedúcou úlohou v boji proti zmene klímy a podpore tretích krajín v tomto boji a v prechode na nízkoemisné hospodárstva odolné proti zmene klímy.

46. Rozsah finančných investícií potrebných na vytvorenie univerzálneho prístupu k službám v oblasti bezpečnej a čistej energie si vyžaduje zapojenie mnohých aktérov. EÚ a jej členské štáty zintenzívnia spoluprácu so všetkými zainteresovanými stranami vrátane súkromného sektora, pokiaľ ide o riadenie dopytu po energii, energetickú efektívnosť, výrobu energie z obnoviteľných zdrojov a rozvoj a prenos čistých technológií. Budú podporovať zlepšenie regulačných rámcov, ktoré by viedlo ku konkurencieschopnému a udržateľnému sektoru energetiky a pákovému efektu v oblasti súkromných financií. Získajú ďalšie finančné prostriedky, a to aj od súkromného sektora a prostredníctvom inovačných iniciatív a nástrojov v oblasti financovania. Podpora Afriky a susedstva EÚ pri tejto transformácii energetiky bude súčasťou podporného rámca energetickej únie EÚ.

2.3. Prosperita – inkluzívny a udržateľný rast a zamestnanosť

47. Pre inkluzívny a udržateľný rast je veľmi dôležité vytváranie dôstojných pracovných miest, najmä pre ženy a mladých ľudí. Spoločná prosperita a rast sú kľúčovým príspevkom k dobrým životným podmienkam a ľudskej dôstojnosti. Inkluzívny udržateľný rast vytvára príležitosti pre zraniteľné skupiny obyvateľstva a najohrozenejšie skupiny, aby sa podieľali na tvorbe kapitálu a dôstojných pracovných miest a mali z nich prospech, čím sa buduje dlhodobá odolnosť v partnerských krajinách. EÚ a jej členské štáty budú podporovať hospodársku transformáciu, ktorou sa vytvárajú dôstojné pracovné miesta, zvyšujú produktívne kapacity, generujú dostatočné príjmy pre verejné služby a sociálnu ochranu a posilňujú udržateľné hodnotové reťazce a diverzifikácia vrátane udržateľnej industrializácie. To zahŕňa aj podporu trvalo udržateľných modelov spotreby a výroby v rámci obehového hospodárstva vrátane podpory cyklov netoxických materiálov, efektívnosti využívania zdrojov a prechodu na nízkoemisné postupy a postupy odolné proti zmene klímy.
48. EÚ a jej členské štáty uznávajú, že mikropodniky a malé a stredné podniky podporujú udržateľný rozvoj a že zohrávajú zásadnú úlohu v boji proti chudobe. Mikropodniky, malé a stredné podniky sú hnacím motorom rastu, zamestnanosti, inovácie a sociálneho rozvoja. EÚ a jej členské štáty budú podporovať praktické a inovačné opatrenia prostredníctvom rozvojovej politiky v záujme zvýšenia zapojenia mikropodnikov, malých a stredných podnikov do vykonávania konkrétnych činností na mieste a uvoľnenia ich transformačného potenciálu. Budú uľahčovať prístup mikropodnikov, malých a stredných podnikov k relevantným informáciám, a to tak v EÚ, ako aj v partnerských krajinách, budú ich začleňovať do dodávateľských a hodnotových reťazcov a zároveň riešiť nedostatok prostriedkov vo financovaní mikropodnikov, malých a stredných podnikov. Budú podporovať výmeny medzi podnikmi a dialóg medzi mikropodnikmi, malými a strednými podnikmi v EÚ a v partnerských krajinách a regiónoch.

Investície a obchod

Udržateľné verejné a súkromné investície sú zásadným faktorom trvalo udržateľného rozvoja. Pomáhajú diverzifikovať ekonomiky, podporovať rast a vytváranie dôstojných pracovných miest, vyrábať a dodávať inovačné produkty a služby, prepájať ekonomiky rozvojových krajín s regionálnymi a globálnymi hodnotovými reťazcami, podporovať regionálnu integráciu a obchod a uspokojovať sociálne potreby. Program 2030 a akčný program z Addis Abeby poskytujú rámec umožňujúci, aby zodpovedné investovanie prispelo k dosiahnutiu trvalo udržateľného rozvoja vo všetkých jeho dimenziách.

EÚ a jej členské štáty podniknú kroky na podporu investícií kombináciou financovania pre trvalo udržateľný rozvoj, technickej pomoci na rozvoj udržateľných projektov a prilákanie investorov, a opatrení na zlepšenie správy hospodárskych záležitostí a podnikateľského prostredia, boj proti korupcii a spoluprácu so súkromným sektorom. EÚ a jej členské štáty budú prispievať aj k zvyšovaniu verejných a súkromných investícií do nízkoemisného ekologického hospodárstva odolného proti zmene klímy.

Jednou z hlavných platforiem pre takéto činnosti bude európsky vonkajší investičný plán, ktorý bude zahŕňať záruky na zníženie rizikového profilu investícií v rozvojových krajinách, a tým sa mobilizujú dodatočné finančné prostriedky, najmä zo súkromného sektora. Prispieje k dosiahnutiu cieľov trvalo udržateľného rozvoja, a tým pomôže pri riešení základných príčin neregulárnej migrácie.

Európska únia bude tiež prostredníctvom svojej obchodnej politiky naďalej zabezpečovať, aby rozvojové krajiny, najmä tie najzraniteľnejšie, využívali výhody inkluzívneho rastu a trvalo udržateľného rozvoja vyplývajúce z posilnenej účasti na regionálnej integrácii a na mnohostrannom obchodnom systéme.

49. EÚ a jej členské štáty budú pomáhať vytvárať v rozvojových krajinách priaznivejšie podnikateľské prostredie, v ktorom sa rešpektujú medzinárodné normy a zásady v oblasti ľudských práv. Prispievajú k zlepšovaniu podmienok pre inkluzívnu hospodársku činnosť podporou udržateľnejších politík a regulačných rámcov, ľudských práv vrátane základných pracovných noriem a požiadaviek náležitej starostlivosti, priaznivejšieho podnikateľského prostredia, nových obchodných modelov a lepšej schopnosti riadenia. Budú podporovať široký prístup k finančným a mikrofinančným službám, pričom sa okrem iného zamerajú na ženy, chudobných ľudí, mikropodniky a malé a stredné podniky. Budú podporovať aj iniciatívy súkromného sektora a sociálne podniky, družstvá a podnikateľky z radov žien a mladých ľudí, s cieľom stimulovať poskytovanie služieb na miestnej úrovni, ako aj inkluzívne a ekologické obchodné modely. Budú podporovať udržateľné a transparentné verejné obstarávanie v záujme trvalo udržateľného rozvoja a uľahčenia prístupu mikropodnikov, malých a stredných podnikov k verejnému obstarávaniu. Investície verejného sektora do výskumu a inovácie a spolupráca v oblasti vedy a technológií môžu tiež pomôcť uvoľniť investície súkromného sektora a posilniť udržateľný rast v rozvojových krajinách.
50. Pranie špinavých peňazí, korupcia, nelegálne finančné toky a daňové úniky a vyhýbanie sa daňovým povinnostiam naďalej hatia trvalo udržateľný rozvoj a neúmerne ovplyvňujú rozvojové krajiny. EÚ a jej členské štáty budú spolupracovať s partnerskými krajinami v záujme presadzovania progresívneho zdaňovania, protikorupčných opatrení a redistributívnych politík verejných výdavkov a riešenia nelegálnych finančných tokov s cieľom podporovať prístup ku kvalitným základným službám pre všetkých.
51. EÚ a jej členské štáty budú kombinovať zručnosti a zdroje súkromného sektora s podporou prostredníctvom stratégie „Pomoc obchodu“, obchodnými politikami a nástrojmi a hospodárskou diplomaciou. Budú podporovať program pomoci obchodu (Aid for Trade) s cieľom podporiť vykonávanie programu 2030, aby sa lepšie riešili potreby rozvojových krajín v oblasti obchodných a výrobných kapacít. Je potrebné zohľadniť potreby najmenej rozvinutých krajín a vnútrozemských rozvojových krajín, v prípade ktorých predstavujú uľahčenie obchodu a obchodná infraštruktúra kľúčové faktory rozvoja, ako aj malých ostrovných rozvojových štátov.
52. EÚ a jej členské štáty budú podporovať a uľahčovať obchod a investície v rozvojových krajinách v záujme podpory trvalo udržateľného rozvoja. EÚ bude naďalej podporovať obchodnú a regionálnu integráciu ako kľúčové faktory rastu a znižovania chudoby v rozvojových krajinách. Prostredníctvom vykonávania stratégie „Obchod pre všetkých“ budú EÚ a jej členské štáty podporovať svojich obchodných partnerov, aby začlenili trvalo udržateľný rozvoj do všetkých úrovní obchodnej politiky, a to aj prostredníctvom dohôd o hospodárskom partnerstve. Rozvojová pomoc sa v súlade so záväzkami vyplývajúcimi zo súdržnosti politík v záujme rozvoja bude podľa potreby využívať s cieľom

zabezpečiť, aby sa ustanovenia v obchodných dohodách, ktoré sa týkajú obchodu a trvalo udržateľného rozvoja, vykonali a využívali účinne. EÚ a jej členské štáty budú podporovať inkluzívny a udržateľný hospodársky rast a budú pomáhať rozvojovým krajinám prijať modely rastu, v ktorých sa zohľadňuje nedostatok zdrojov a opatrenia v oblasti zmeny klímy. Súčasťou toho je podpora udržateľných hodnotových reťazcov a environmentálnych a sociálnych noriem.

53. Súkromný sektor môže prispievať k vykonávaniu programu 2030. EÚ a jej členské štáty budú v úzkej koordinácii s Európskou investičnou bankou podporovať mobilizáciu súkromných zdrojov na rozvoj a zároveň presadzovať vyvodzovanie zodpovednosti súkromného sektora v oblastiach, ktoré majú značný transformačný potenciál pre trvalo udržateľný rozvoj. Patrí sem udržateľné poľnohospodárstvo, bezpečná a čistá energia, integrované hospodárenie s vodami, odolná infraštruktúra, zdravotníctvo, udržateľný cestovný ruch, zelené a obehové hospodárstvo, telekomunikácie a digitálne technológie.
54. EÚ a jej členské štáty budú spolupracovať so súkromným sektorom vrátane organizácií zamestnávateľov a zamestnancov s cieľom podporovať zodpovedné, udržateľné a účinné prístupy, a to aj prostredníctvom sociálneho dialógu. Vyššia miera zodpovedných a inkluzívnych obchodných modelov a postupov uplatňovaných širšou škálou podnikov EÚ s dodávateľskými reťazcami v rozvojových krajinách, a to v úzkej spolupráci s ich zainteresovanými verejnými a súkromnými stranami, a podpora spravodlivého, transparentného a etického obchodu, a to aj s malými výrobcami v rozvojových krajinách, môžu významne prispieť k vykonávaniu programu 2030. Do obchodných modelov, a to aj pre verejno-súkromné partnerstvá a kombinované financovanie, sa musia zakomponovať medzinárodne dohodnuté normy v oblasti ľudských práv a záväzky týkajúce sa trvalo udržateľného rozvoja, transparentnosti a sociálnej zodpovednosti podnikov, a to rôznymi prostriedkami, ako je napríklad výmena najlepších postupov. Súčasťou toho je zabezpečenie udržateľného hospodárenia s prírodnými zdrojmi, ako sú nerastné suroviny a drevo, a ich využívania. EÚ a jej členské štáty budú naďalej podporovať zodpovedné obchodné praktiky a zodpovedné riadenie dodávateľských reťazcov, pritom budú rešpektovať vlastnícke práva, a uplatňovať ľudské a pracovné práva, finančnú bezúhonnosť, environmentálne normy a dostupnosť. Budú pracovať na tom, aby zabránili porušovaniu ľudských práv, a podporovať hlavné zásady OSN týkajúce sa podnikania a ľudských práv. Budú presadzovať pracovné normy, ktoré zabezpečujú dôstojné pracovné podmienky a slušné mzdy pre pracovníkov, najmä tie, ktoré vymedzuje Medzinárodná organizácia práce, vo formálnom aj neformálnom sektore, a to aj podporou prechodu z neformálneho hospodárstva na formálne a bojom proti detskej práci.
55. Udržateľné poľnohospodárstvo vrátane udržateľného rybolovu a akvakultúry zostáva kľúčovým faktorom pre odstránenie chudoby a trvalo udržateľný rozvoj a je nevyhnutné pre odstránenie hladu a zabezpečenie potravinovej bezpečnosti. Živobytie dvoch tretín chudobných na svete závisí od poľnohospodárstva, pričom mnohé rozvojové krajiny sú stále veľmi závislé od obchodu len s niekoľkými komoditami. Zásadný význam má naďalej podpora drobných poľnohospodárov vrátane rodinných poľnohospodárskych podnikov a pastierov, ktorí značnou mierou prispievajú k potravinovej bezpečnosti, k boju proti erózii pôdy a strate biodiverzity a zároveň poskytujú pracovné miesta. EÚ a jej členské štáty budú podporovať zlepšenia v riadení týkajúce sa trvalo udržateľného obhospodarovania lesov, participatívneho hospodárenia s pastvinami a rovnakého prístupu k držbe pôdy, najmä pre ženy, rešpektujú pritom práva miestneho obyvateľstva a pôvodného obyvateľstva, vrátane využívania pôdy podľa obyčajového práva a prístupu k vode. Podporia vytváranie združení poľnohospodárov a družstiev s cieľom zamerať sa okrem iného na zvýšenie produktivity rodinných poľnohospodárskych podnikov, na práva na využívanie pôdy a na tradičné modely hospodárenia s osivami založené na jednotlivcoch. Prispievajú k zvýšeniu kvality sanitárnych a fyto-sanitárnych podmienok. EÚ a jej členské štáty sa zamerajú na vytvorenie poľnohospodárskych trhov a hodnotových reťazcov v partnerských krajinách, ktoré sú prínosom pre chudobných, a podporu agropriemyslu s cieľom vytvoriť nové pracovné miesta a pridanú hodnotu. Súčasťou toho je podpora začleňovania mládeže a posilnenia postavenia žien, ako aj podpora výskumu a inovácie. Investície do udržateľného poľnohospodárstva a do agropotravinárskeho sektora sú potrebné na diverzifikáciu miestnych a regionálnych výrobných systémov, prevenciu podvýživy, zvyšovanie produktivity a tvorbu dôstojných pracovných miest, a to bez poškodzovania životného prostredia. V mnohých rozvojových krajinách, najmä v Afrike, sú žiadúce veľké investície verejného a súkromného sektora do udržateľného poľnohospodárstva a súvisiacej infraštruktúry. Tieto investície a politické reformy musia byť zodpovedné, inkluzívne a musia mať z nich prospech miestni obyvatelia.
56. Potreby rastúcej svetovej populácie sa budú musieť riešiť udržateľnými poľnohospodárskymi a potravinovými systémami vrátane udržateľného rybárstva, ktoré budú šetrné k životnému prostrediu. EÚ a jej členské štáty budú podporovať agroekologické postupy, opatrenia na znižovanie pozberových strát a plytvania potravinami, ako aj na ochranu pôd, ochranu vodných zdrojov, zastavenie, predchádzanie a zvrátenie odlesňovania a zachovanie biodiverzity

a zdravých ekosystémov. Musí sa využívať potenciál udržateľného poľnohospodárstva a pôd na zmiernenie emisií skleníkových plynov, pričom by sa mala zvýšiť odolnosť proti vplyvom zmeny klímy. EÚ a jej členské štáty budú podporovať udržateľný rybolov a udržateľné postupy v akvakultúre, ako aj opatrenia na boj proti nezákonnému rybolovu, znečisteniu morí a vplyvom zmeny klímy.

57. EÚ a jej členské štáty budú aj naďalej podporovať rozvoj informačných a komunikačných technológií v rozvojových krajinách ako významný faktor umožňujúci inkluzívny rast a trvalo udržateľný rozvoj. Digitálne technológie sa v rozvojových krajinách zavádzajú bezprecedentnou rýchlosťou. Nedostatočná pripojiteľnosť je však aj naďalej závažnou prekážkou rozvoja v mnohých rozvojových krajinách, a to najmä vo vidieckych a odľahlých oblastiach Afriky. Obmedzená hospodárska súťaž môže navyše často spôsobovať, že digitálne technológie sú pre veľkú časť obyvateľstva neprístupné a cenovo nedostupné. EÚ a jej členské štáty sa budú usilovať o lepšie presadzovanie digitálnych riešení a technológií v rámci rozvoja a o podporu využívania digitálnych technológií v celom rade prioritných oblastí (ako sú elektronická správa vecí verejných, poľnohospodárstvo, vzdelávanie, hospodárenie s vodami, zdravotníctvo a energetika). Budú podporovať priaznivé prostredie pre digitálne hospodárstvo zlepšovaním bezplatnej, otvorenej a bezpečnej pripojiteľnosti a odstraňovaním prekážok s cieľom naplno rozvinúť jeho potenciál pre udržateľný rozvoj. Budú podporovať digitálne podnikanie, a to aj pre mikropodniky, malé a stredné podniky, s cieľom vytvárať obsah relevantný pre danú oblasť a podporovať inovácie a tvorbu dôstojných pracovných miest. Taktiež budú podporovať digitálnu gramotnosť a zručnosti na posilnenie postavenia ľudí, najmä žien a osôb v zraniteľných a marginalizovaných situáciách, na podporu sociálneho začlenenia a uľahčenie ich účasti na demokratickej správe vecí verejných a digitálnom hospodárstve.
58. EÚ a jej členské štáty budú podporovať navrhovanie, výstavbu a prevádzku kvalitných infraštruktúr a budov, ktoré efektívnejšie využívajú zdroje a energiu. Budú podporovať rozvoj udržateľnej, nízkoemisnej, prepojenej a bezpečnej mobility a dopravných sietí a inej odolnej infraštruktúry šetrnej ku klíme, ako sú energetické siete, vodovodné systémy a systémy odpadového hospodárstva s cieľom podporovať spravodlivý a cenovo dostupný prístup pre všetkých, rast, obchod a investície. Do projektov zameraných na infraštruktúru budú systematicky začleňovať cieľ znižovať emisie skleníkových plynov.
59. EÚ a jej členské štáty zdôrazňujú, že je potrebné plne dodržiavať medzinárodné normy v oblasti environmentálnej a jadrovej bezpečnosti v partnerských krajinách.
60. EÚ a jej členské štáty sa budú usilovať podporiť potenciál miest ako centier udržateľného a inkluzívneho rastu a inovácie so zohľadnením ich širších vidieckych komunít a vyváženého regionálneho rozvoja. Budú podporovať inkluzívny udržateľný rozvoj miest s cieľom riešiť nerovnosť v mestách, so zameraním na ľudí, ktorí to najviac potrebujú, vrátane ľudí žijúcich v neformálnych osadách a slumoch. Budú podporovať partnerov, aby zlepšovali poskytovanie základných služieb a rovnakého prístupu k potravinovej bezpečnosti a prístupnému, dôstojnému a cenovo dostupnému bývaní, a tiež aby zlepšovali kvalitu života rýchlo rastúceho mestského obyvateľstva. V súlade s novou mestskou agendou OSN budú podporovať udržateľné plánovanie využitia pôdy, spravodlivé riadenie trhov s pôdou, udržateľnú mestskú mobilitu a inteligentné, bezpečné mestá, ktoré využívajú príležitosti vyplývajúce z digitalizácie a technológií. Budú podporovať inkluzívne, vyvážené, integrované územné a mestské politiky a koordináciu vlád na viacerých úrovniach, pričom sa budú vytvárať silnejšie prepojenia medzi vidieckymi a mestskými oblasťami. Budú posilňovať odolnosť miest proti otrasom a využívať príležitosti na vytváranie nízkoemisného hospodárstva odolného proti zmene klímy.

2.4. Mier – mierové a inkluzívne spoločnosti, demokracia, účinné a zodpovedné inštitúcie, právny štát a ľudské práva pre všetkých

61. EÚ a jej členské štáty budú presadzovať všeobecné hodnoty demokracie, dobrej správy vecí verejných, právneho štátu a ľudských práv pre všetkých, pretože sú základnou podmienkou trvalo udržateľného rozvoja a stability, v rámci celej škály partnerstiev a nástrojov vo všetkých situáciách a vo všetkých krajinách, a to aj prostredníctvom rozvojových opatrení. Budú podporovať vnútroštátne úsilie, prispôbené potrebám a kontextu každej spoločnosti, o vybudovanie udržateľných demokratických štátov, odolných proti vonkajším a vnútorným otrasom a venovať sa príčinám zraniteľnosti vrátane nespravodlivosti.

Dobrá správa vecí verejných, demokracia, právny štát a ľudské práva

Dobrá správa vecí verejných, demokracia a právny štát majú zásadný význam pre trvalo udržateľný rozvoj. Právny štát je základnou podmienkou pre ochranu všetkých základných práv. Efektívne inštitúcie a systémy riadenia, ktoré reagujú na potreby verejnosti, zabezpečujú základné služby a podporujú inkluzívny rast, pričom inkluzívne politické procesy zabezpečujú, aby občania mohli brať na zodpovednosť verejných činiteľov na všetkých úrovniach.

EÚ a jej členské štáty budú podporovať zodpovedné a transparentné inštitúcie vrátane národných parlamentov a presadzovať participatívne rozhodovanie a verejný prístup k informáciám. Budú podporovať nezávislé a nestranné súdy a zabezpečenie spravodlivého súdnictva vrátane prístupu k právnej pomoci. Budú podporovať budovanie kapacít v záujme silných inštitúcií a viacúrovňového riadenia s účasťou osôb v zraniteľných situáciách a menších, a to prostredníctvom partnerstiev medzi národnými vládami, nižšími úrovňami štátnej správy a miestnymi samosprávami a prostredníctvom využívania potenciálu digitálnych riešení. Budú podporovať iniciatívy na boj proti korupcii a na zavedenie väčšej transparentnosti a vyvodzovania zodpovednosti v súvislosti s verejným financovaním a pri poskytovaní verejných služieb.

62. EÚ a jej členské štáty budú podporovať otvorený a priaznivý priestor pre občiansku spoločnosť, inkluzívne prístupy a transparentnosť v rozhodovaní na všetkých úrovniach. Budú naďalej podporovať inkluzívne, transparentné a dôveryhodné voľby poskytovaním včasnej podpory počas celého volebného cyklu, ako aj podporou demokratických a zodpovedných politických strán a aktívnej účasti občanov počas celého volebného cyklu. Dôležitým nástrojom na tento účel sú nezávislé volebné pozorovateľské misie EÚ. EÚ a jej členské štáty budú podporovať a presadzovať demokratickú správu vecí verejných, pri ktorej sa zabezpečuje uplatňovanie základných slobôd, ako sú sloboda myslenia, náboženského vyznania alebo viery, sloboda zhromažďovania a združovania, a to aj pre marginalizované osoby, a dodržiavajú sa všeobecné ľudské práva, či už občianske, politické, hospodárske, sociálne, alebo kultúrne. Budú sa zasadzovať o slobodu prejavu a vyjadrenia názoru a poskytovať podporu pre nezávislé a pluralistické médiá, ktoré produkujú kvalitnú správu na základe faktov a údajov.
63. EÚ a jej členské štáty budú podporovať efektívne, transparentné, nezávislé, otvorené a zodpovedné systémy súdnictva a budú presadzovať prístup k spravodlivosti pre všetkých – najmä chudobných a osôb v zraniteľných situáciách. Patrí sem úsilie o riešenie trestnej činnosti vrátane trestnej činnosti a násilia v mestách a úsilie o boj proti organizovanej nadnárodnej trestnej činnosti súvisiacej s obchodovaním so zbraňami, drogami alebo ľuďmi.
64. Chudoba, konflikty, nestabilita a nútené vysídľovanie sú navzájom úzko prepojené a musia sa riešiť koherentným a komplexným spôsobom aj v rámci prepojenia medzi humanitárnou oblasťou a rozvojom. EÚ a jej členské štáty budú riešiť základné príčiny týchto problémov na všetkých úrovniach, a to od vylúčenia, nerovnosti, potravinovej neistoty, porušovania ľudských práv, beztrestnosti a absencie právneho štátu až po poškodzovanie životného prostredia a zmenu klímy.
65. EÚ a jej členské štáty budú využívať rozvojovú spoluprácu v rámci celej škály politík a nástrojov na prevenciu, riadenie a riešenie konfliktov a kríz, odvrátenie humanitárnych potrieb a budovanie trvalého mieru a dobrej správy vecí verejných. Hlavným cieľom rozvojovej spolupráce je aj naďalej odstránenie chudoby vo všetkých jej rozmeroch a úsilie o dosiahnutie tohto cieľa nič nenaruší. Budú podporovať komplexný prístup ku konfliktu a krízam prostredníctvom lepšieho využívania transformačných stratégií a systému včasného varovania EÚ, pričom sa sústredia na nestabilitu a ľudskú bezpečnosť pri uznaní prepojenia medzi trvalo udržateľným rozvojom, humanitárnou činnosťou, mierom a bezpečnosťou.
66. Budovanie mieru a budovanie štátu sú zásadným prvkom trvalo udržateľného rozvoja a mali by sa uskutočňovať na všetkých úrovniach, od globálnej úrovne až po miestnu, a vo všetkých fázach cyklu konfliktu, od včasného varovania a predchádzania až po reakciu na krízu a stabilizáciu. V kontexte rozvojovej spolupráce môžu EÚ a jej členské štáty spolupracovať aj so subjektmi v sektore bezpečnosti na účely vybudovania ich kapacít zabezpečiť ciele trvalo udržateľného rozvoja, a to a najmä dosiahnutie mierových a inkluzívnych spoločností. EÚ a jej členské štáty budú podporovať spoločné riešenia výziev v oblasti bezpečnosti a rozvoja, a to aj podporou demokratického riadenia sektora bezpečnosti, jeho účinnosti pri zaisťovaní ľudskej bezpečnosti a budovaní kapacít. EÚ a jej členské štáty si uvedomujú, že je potrebné predchádzať a čeliť radikalizácii, ktorá vedie k násilnému extrémizmu, a to aj podporou

náboženskej tolerancie a dialógu medzi náboženstvami. Budú naďalej podporovať zásadu zodpovednosti za ochranu, ako aj prevenciu beštiálnych zločinov. V tomto kontexte budú EÚ a jej členské štáty naďalej zintenzívňovať spoluprácu s OSN a regionálnymi a národnými partnermi.

67. EÚ a jej členské štáty budú prispievať k reforme sektora bezpečnosti, ktorá môže byť prínosom pre zavedenie účinnej demokratickej kontroly a vyvodzovanie zodpovednosti, zlepšenia v oblasti ľudskej bezpečnosti, trvalo udržateľný rozvoj a odstránenie chudoby. Reforma sektora bezpečnosti sa musí prispôsobiť bezpečnostným potrebám partnerských krajín a musí sa zakladať na jasnej a udržateľnej národnej zodpovednosti.
68. Aby krajiny v nestabilných situáciách alebo krajiny zasiahnuté konfliktom dosiahli udržateľný rozvoj, potrebujú osobitnú pozornosť a nepretržitú medzinárodnú angažovanosť. Ciele v oblasti budovania štátu a mieru sú základom pre rozvoj domácich kapacít plne integrovať hospodárske, sociálne a environmentálne otázky s bezpečnostnými a rozvojovými otázkami. EÚ a jej členské štáty budú pri svojej rozvojovej pomoci venovať osobitnú pozornosť nestabilným štátom, ktoré sú zasiahnuté konfliktom, a budú podporovať tých najzraniteľnejších. Podporou a ochranou ľudských práv, demokracie, právneho štátu a dobrej správy vecí verejných budú aktívne prispievať k stabilite a bezpečnosti, ako aj k odolnosti. Do celej svojej činnosti začlenia vnímavosť voči konfliktom s cieľom maximalizovať pozitívny vplyv na mier. Budú presadzovať transparentnosť, vyvodzovanie zodpovednosti a prístup k spravodlivosti zapojením všetkých zainteresovaných strán do procesu predchádzania konfliktom a udržiavania a budovania mieru. Budú podporovať spravodlivosť v prechodnom období prostredníctvom špecifických opatrení na podporu pravdy, spravodlivosti, nápravy škody a záruk proti recidíve. Stabilizácia si vyžaduje preklenutie medzery medzi riešením konfliktov a dlhodobými reformnými procesmi a budovanie dôvery medzi vládou a obyvateľstvom, a to aj naštartovaním poskytovania služieb. V tejto súvislosti EÚ a jej členské štáty oživia partnerstvá s kompetentnými regionálnymi partnermi. Úspešnosť intervencií súvisiacich s mierom a bezpečnosťou závisí najmä od spolupráce s miestnymi aktérmi a od ich zodpovednosti za daný proces. Užitočné môže byť partnerské učenie medzi nestabilnými štátmi a štátmi zasiahnutými konfliktom. EÚ a jej členské štáty budú riešiť všetky aspekty predchádzania sexuálnemu a rodovo motivovanému násiliu v konfliktných a postkonfliktných situáciách a príslušnej reakcie naň a budú podporovať ženy ako subjekty pozitívne pôsobiace v oblasti predchádzania konfliktom a ich riešenia, pomoci a obnovy a budovania udržateľného mieru.
69. EÚ a jej členské štáty budú vykonávať humanitárnu činnosť a rozvojovú spoluprácu súdržnejším a komplementárnejším spôsobom a aktívne prispievať k budovaniu odolnosti jednotlivcov, komunit, spoločnosti a štátu, riešeniu extrémnej chudoby, predchádzaniu a riešeniu kríz, znižovaniu chronickej zraniteľnosti a budovaniu sebestačnosti. Udržateľné riešenia si vyžadujú prístupy s mnohými zainteresovanými subjektmi, kroky na rôznych úrovniach a dlhodobú víziu. To znamená posilnenie prepojenia medzi pomocou, obnovou a rozvojom, a to aj prostredníctvom intenzívnej výmeny informácií, koordinácie darcov a spoločnej analýzy nedostatkov, rizík a zraniteľností, ako aj spoločnej vízie strategických priorít, a to čo najskôr. EÚ a jej členské štáty zabezpečia včasné zapojenie a úzku spoluprácu politických a rozvojových aktérov hneď od začiatku, aby dopĺňali intervencie humanitárnych pracovníkov v núdzových situáciách a pri skorей obnove a nadväzovali na ne. To sa bude uskutočňovať tak, aby sa zabezpečilo dodržiavanie humanitárnych zásad v súlade s medzinárodným humanitárnym právom.
70. EÚ a jej členské štáty okrem iného v súlade so sendaiským rámcom pre znižovanie rizika katastrof na roky 2015 – 2030 a s Parížskou dohodou o zmene klímy zvýšia svoje úsilie o budovanie odolnosti a schopnosti prispôbovať sa zmenám. Pomoc ľuďom a spoločnostiam lepšie sa pripraviť, znižovanie rizika a zraniteľnosti, ako aj posilňovanie odolnosti proti katastrofám a otrasom majú kľúčový význam pri znižovaní negatívnych vplyvov a predchádzaní stratám životov a živobytia. EÚ a jej členské štáty začlenia do svojich programov rozvojovej spolupráce posudzovanie rizika a analýzu nedostatkov. Zároveň budú pokračovať v budovaní pripravenosti na cezhraničné ohrozenia zdravia v súlade s medzinárodnými zdravotnými predpismi, najmä prostredníctvom budovania kapacít národných a regionálnych systémov zdravotníctva a zlepšovania výmeny informácií. EÚ a jej členské štáty budú na základe poznatkov získaných z globálnych zdravotných kríz naďalej podporovať medziodvetvové iniciatívy na medzinárodnej, regionálnej aj miestnej úrovni a v rámci tvorby programov rozvoja zdravia sa sústredia na posilňovanie horizontálnych zdravotných systémov.
71. Migrácia, trvalo udržateľný rozvoj a stabilita sú úzko prepojené. EÚ a jej členské štáty sa zaväzujú ku koordinovanej činnosti v záujme riešenia základných príčin neregulárnej migrácie a núteného vysídľovania, ako sú konflikty, nestabilita štátov, neistota a marginalizácia, chudoba, potravinová neistota, nerovnosť a diskriminácia, ako aj zhoršovanie životného prostredia vrátane zmeny klímy. Budú podporovať ľudské práva a dôstojnosť ľudí, budovanie

demokracie, dobrú správu vecí verejných a právny štát, sociálne začlenenie a súdržnosť, hospodárske príležitosti s dôstojnými pracovnými miestami a prostredníctvom podnikov zameraných na ľudí a politického priestoru pre občiansku spoločnosť. Budú tiež bojovať proti prevládzačstvu migrantov a obchodovaniu s ľuďmi, ktoré sú zdrojom nestability. Zásadný význam má budovanie silných partnerstiev s krajinami pôvodu, tranzitu a určenia, s udržateľnými dlhodobými politikami na riešenie rôznych rozmerov tejto výzvy.

3. PARTNERSTVO – EÚ AKO HYBNÁ SILA VYKONÁVANIA PROGRAMU 2030

72. Hoci sa v programe 2030 uznáva, že každá krajina nesie primárnu zodpovednosť za svoj hospodársky a sociálny rozvoj, tento program sa musí vykonávať vo všetkých krajinách a všetkými zainteresovanými stranami pôsobiacimi v partnerstve. Rozvojové prostredie sa rozširuje, pričom zahŕňa viac a nových aktérov. Parlamenty, politické strany, regionálne a miestne orgány, výskumné inštitúcie, dobročinné organizácie, družstvá, súkromný sektor a občianska spoločnosť sa stali rozhodujúcimi partnermi pri oslovovaní najzraniteľnejších a marginalizovaných ľudí. Podpora a obrana priestoru, v ktorom môžu títo rozvojoví aktéri bezpečne fungovať, má zásadný význam pre dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja.

3.1. Lepšia spolupráca

73. V reakcii na globálne výzvy budú EÚ a jej členské štáty ďalej zlepšovať spôsob uskutočňovania svojej spolupráce, a to aj prostredníctvom lepšej spolupráce pri zohľadnení svojich komparatívnych výhod. Súčasťou toho je zvýšenie účinnosti a vplyvu prostredníctvom väčšej koordinácie a jednotnosti, uplatňovaním zásad účinnosti rozvoja a uskutočňovaním rozvojovej spolupráce ako jednej súčasti celkovej vnútornej a vonkajšej činnosti na podporu vykonávania programu 2030. Rozvojová politika EÚ by sa mala dať prispôbiť a mala by reagovať na meniace sa potreby, krízy a priority, aby bola účinnejšia v plnení svojich cieľov a v súlade s primárnym cieľom, ktorým je odstránenie chudoby.
74. EÚ a jej členské štáty budú koordinovať a rozvíjať spoločné pozície na medzinárodných fórach o otázkach týkajúcich sa rozvojovej politiky. Tým sa posilní spoločný vplyv EÚ a členských štátov a prispeje k efektívnejším viacstranným diskusiám.
75. Na úrovni jednotlivých krajín posilnia EÚ a jej členské štáty spoločné programovanie rozvojovej spolupráce s cieľom zvýšiť jej celkový vplyv tým, že spoja svoje zdroje a kapacity. Spoločné plánovanie by sa malo presadzovať a posilňovať, pričom by sa mala zachovávať jeho dobrovoľnosť, flexibilita, inkluzívnosť a prispôbenie kontextu konkrétnej krajiny, a malo by umožniť nahradenie plánovacích dokumentov EÚ a členských štátov dokumentmi spoločného plánovania EÚ. Kľúčovú úlohu v tomto procese zohráva angažovanosť, stotožnenie sa a zodpovednosť partnerskej krajiny. Spoločné plánovanie by malo vychádzať z rozvojovej stratégie partnerskej krajiny a malo by byť zosúladené s jej rozvojovými prioritami. EÚ a jej členské štáty budú spolupracovať na vytváraní strategických reakcií na základe spoločných vedomostí, pridanej hodnoty, získaných poznatkov a spoločnej analýzy kontextu danej krajiny, vrátane chudoby a udržateľnosti, ako aj celkových vzťahov krajiny s EÚ. V súlade s akčným programom z Addis Abeby budú pri tom zohľadňovať dostupné prostriedky financovania rozvoja. EÚ a jej členské štáty sa budú usilovať tiež o posilnenú koordináciu a synergie v nestabilných krajinách a v krajinách zasiahnutých konfliktom, a to aj prostredníctvom postupov spoločného plánovania a spoločnej analýzy konfliktu. Prispeje sa tým aj k Novej dohode o angažovanosti v nestabilných štátoch.
76. Väčšie využívanie spoločných reakcií EÚ vychádzajúcich zo spoločného plánovania EÚ môže zabezpečiť pre EÚ a jej členské štáty väčší vplyv a zviditeľnenie na mieste. Tento prístup prispeje k spájaniu zdrojov, zníženiu rozdrobenosti a zvýšeniu účinnosti. Spoločné monitorovanie a rámce pre výsledky budú kľúčovými prvkami spoločnej reakcie, aby sa zachovala dynamika a informovaný dialóg a posilnilo sa vzájomné vyvodzovanie zodpovednosti. Spoločné plánovanie by malo byť otvorené aj pre ďalších relevantných darcov a medzinárodných aktérov, ak sa to na úrovni krajiny považuje za relevantné zo strany EÚ a zastúpení členských štátov.
77. EÚ a jej členské štáty sa tiež budú snažiť o podporu partnerských krajín prostredníctvom spoločného plnenia vždy, keď to bude vhodné. Spoločné plnenie je spôsobom presadzovania jednotnejšej, účinnejšej a koordinovanejšej podpory EÚ na základe spoločných cieľov vo vybraných sektoroch alebo na základe osobitných medzisektorových tém a kontextu daných krajín. Spoločné plnenie bude vychádzať zo spoločných analýz a zohľadňovať dostupné zdroje a bude sa spoločne monitorovať a hodnotiť. Spoločné plnenie sa môžu vykonávať na národnej, regionálnej alebo medzinárodnej úrovni a môže byť podľa potreby prepojené s inými oblasťami vonkajšej činnosti.

78. Spoločné plnenie bude inkluzívne a otvorené všetkým partnerom EÚ, ktorí súhlasia a ktorí môžu prispieť k spoločnej vízii, vrátane agentúr členských štátov a ich rozvojových finančných inštitúcií, súkromného sektora, občianskej spoločnosti a akademickej obce. V prípade, že sa to posúdi ako relevantné, by to mohlo zahŕňať aj iné podobne zmýšľajúce vlády, Organizáciu Spojených národov a iné medzinárodné a regionálne organizácie a finančné inštitúcie. Súčasťou spoločného plnenia môžu byť rôzne finančné modely, napríklad spolufinancovanie a delegovaná spolupráca, ako aj nefinančné spôsoby plnenia a mali by sa zakladať na komparatívnych výhodách jednotlivých aktérov a výmene najlepších postupov. EÚ a jej členské štáty budú v tejto súvislosti naďalej vychádzať zo skúseností všetkých členských štátov a vymieňať si ich, vrátane skúseností s transformáciou.
79. Tvorba programov v oblasti rozvoja na geografickom alebo tematickom základe bude vychádzať z viacročného prístupu. EÚ a jej členské štáty budú vo svojej rozvojovej spolupráci využívať rôzne a doplnkové formy (ako sú pomoc na projekty, podpora sektorových programov, podpora sektorového a všeobecného rozpočtu) a spôsoby poskytovania pomoci (vrátane twinningu, technickej pomoci a budovania kapacít), podľa toho, čo bude v každej krajine najlepšie fungovať na základe kapacít, potrieb a výkonu krajiny a zohľadňujúc konkrétne situácie.
80. EÚ a jej členské štáty budú podľa potreby tiež hľadať príležitosti združiť svoje zdroje, rýchle a flexibilne prijímať rozhodnutia a vykonávať ich s cieľom maximalizovať vplyv, účinnosť a viditeľnosť rozvojovej spolupráce EÚ pri plnení cieľov trvalo udržateľného rozvoja, a to prostredníctvom iniciatív, najmä trustových fondov EÚ používaných pre akcie v núdzových situáciách, po núdzových situáciách alebo tematické akcie, ktoré môžu poskytnúť príležitosti prijať účinné spoločné opatrenia EÚ, členských štátov a iných partnerov v oblasti rozvoja. Mali by ponúkať efektívnu administratívu a pridanú hodnotu a mali by byť inkluzívne a spolupracovať so všetkými darcami vrátane malých. Komisia zabezpečí transparentnosť tým, že bude okrem iného poskytovať pravidelné informácie Európskemu parlamentu a Rade a náležite ich zapojí do relevantných štruktúr riadenia v súlade s platnými právnymi predpismi EÚ. Trustové fondy budú uplatňovať plnú škálu zásad účinnosti rozvoja a budú v súlade s dlhodobými rozvojovými prioritami, národnými stratégiami a stratégiami EÚ pre jednotlivé krajiny, ako aj inými relevantnými nástrojmi a programami.
81. Koordinované činnosti EÚ a jej členských štátov v oblasti rozpočtovej podpory pomôžu podporiť vykonávanie cieľov trvalo udržateľného rozvoja v partnerských krajinách, zlepšiť makroekonomické riadenie, riadenie verejných financií a zlepšiť podnikateľské prostredie. Rozpočtová podpora, ak je relevantná a realizuje sa so subjektmi, ktoré sa na nej chcú zúčastniť, sa využije na posilnenie partnerstva, politického dialógu, zodpovednosti jednotlivých krajín a vzájomnej zodpovednosti vo vzťahu k rozvojovým krajinám na základe spoločných zásad, cieľov a záujmov a v reakcii na politickú, hospodársku a sociálnu situáciu v partnerských krajinách. Ak sú vhodné podmienky a ak sú zavedené účinné systémy kontroly správy vecí verejných, bude sa rozpočtová podpora uplatňovať v súlade so zásadami účinnosti rozvoja a bude sprevádzaná rozvojom kapacít a odovzdávaním znalostí a skúseností. Bude teda dopĺňať úsilie rozvojových krajín o zhromaždenie väčších prostriedkov a ich lepšie vynakladanie na podporu trvalo udržateľného rozvoja, inkluzívneho rastu a vytvárania pracovných miest, odstraňovania chudoby, znižovania nerovnosti a budovania mierových spoločností. Rozpočtová podpora môže prispieť aj k riešeniu príčin nestability a k presadzovaniu stability a konsolidácie štátu v krajinách, ktoré sa nachádzajú v nestabilných situáciách alebo prechádzajú zásadnými zmenami.
82. Kombinovanie grantov a úverov ako spôsob stimulovania ďalšieho súkromného financovania je ďalším užitočným prostriedkom na vykonávanie programu 2030. Toto kombinované financovanie sa vzťahuje na všetky regióny vonkajšej spolupráce EÚ v rôznych odvetviach vrátane energetiky, dopravy a vodohospodárskej infraštruktúry, podpory malých a stredných podnikov, sociálnej oblasti a životného prostredia. Aby bolo možné podnieť väčšie súkromné financovanie trvalo udržateľného rozvoja vrátane opatrení v oblasti klímy, bude potrebné výraznejšie zapojenie súkromného sektora s využitím inovačných finančných nástrojov. Kombinované financovanie sa bude využívať na zlepšenie účinnosti a riešenie zlyhaní trhu a zároveň na obmedzenie deformácií trhu, pričom sa zabezpečí doplnkovosť a pozornosť sa zameria na relevantnosť z hľadiska rozvoja. Kombinovaným financovaním sa podporí sociálna zodpovednosť podnikov, a to aj prostredníctvom vykonávania príslušných medzinárodne dohodnutých usmernení, zásad a nástrojov. Kombinované financovanie je hlavnou zložkou európskeho vonkajšieho investičného plánu. Kľúčovým prvkom činností kombinovaného financovania EÚ bude úzka spolupráca s Európskou investičnou bankou (EIB) a inými finančnými inštitúciami členských štátov. Do tejto spolupráce budú zapojené aj ďalšie medzinárodné finančné inštitúcie.

3.2. Podpora silnejších a inkluzívnejších partnerstiev viacerých zainteresovaných strán

83. Silnejšie partnerstvá sú jadrom prístupu EÚ k vykonávaniu cieľov trvalo udržateľného rozvoja. EÚ a jej členské štáty budú užšie spolupracovať so všetkými príslušnými aktérmi s cieľom podporiť vykonávanie programu 2030 a posilniť svoju schopnosť demokratickej zodpovednosti. Parlamenty a politické strany, ako aj regionálne a miestne orgány musia svoje príslušné úlohy vrátane svojej kontrolnej úlohy plne zohrávať spolu so svojimi vládami a musia sa aktívne zúčastňovať na rozhodovacom procese. Súčasťou toho je aj významná úloha národných a regionálnych parlamentov v zákonodarstve, schvaľovanie rozpočtov a branie vlád na zodpovednosť.
84. Hlavnú zodpovednosť za vykonávanie programu 2030 nesú vlády jednotlivých krajín. V súvislosti s partnerskými krajinami budú EÚ a jej členské štáty opäť klásť dôraz na zodpovednosť krajiny, partnerstvo a dialóg s cieľom prispieť k väčšej účinnosti. Budú poskytovať podporu pre komplexné a inkluzívne plánovanie v rozvojových krajinách zakotvené v národných a regionálnych rozvojových stratégiách, programoch a rozpočtoch. Budú presadzovať otvorené dialógy vlád so všetkými zainteresovanými stranami počas fázy rozhodovania, plánovania, vykonávania aj preskúmania. Takéto postupy pomôžu národným vládam posúdiť dostupné spôsoby vykonávania, identifikovať nedostatky a vybrať vhodné oblasti pre rozvoj a ďalšiu medzinárodnú spoluprácu.
85. Medzi základné ciele bude patriť budovanie kapacity príslušných rozvojových krajín na vykonávanie programu 2030 na miestnej, regionálnej a národnej úrovni, podporovať priaznivé politické prostredie, najmä pre najviac marginalizované komunity, a podporovať získavanie poznatkov a výmenu vedomostí. Bude to zahŕňať podporu mobilizácie a účinného využívania domácich verejných financií, ktoré sú zďaleka najväčším a najstabilnejším zdrojom financovania trvalo udržateľného rozvoja. Takisto to bude zahŕňať podporu systémov elektronickej verejnej správy na efektívny výber daní a presadzovanie transparentnosti pri využívaní verejných fondov. EÚ a jej členské štáty budú podporovať budovanie kapacít v oblasti štátnych monitorovacích rámcov, kvality zberu údajov, ich triedenia a analýzy, a to aj pomocou digitálnych monitorovacích nástrojov, a to aj na účely súdržnosti politík v záujme trvalo udržateľného rozvoja.
86. Dosiahnutie väčšiny z cieľov trvalo udržateľného rozvoja do veľkej miery závisí od aktívneho zapojenia miestnych a regionálnych orgánov. EÚ a jej členské štáty budú podľa potreby podporovať reformy v oblasti transparentnosti, vyvodzovania zodpovednosti a decentralizácie s cieľom posilniť regionálne a miestne orgány v záujme lepšej správy vecí verejných a lepšieho vplyvu v oblasti rozvoja, a tiež s cieľom lepšie riešiť nerovnosť v rámci jednotlivých krajín. Budú podporovať procesy, ktoré majú ľuďom pomôcť účinne komunikovať s miestnou samosprávou vo všetkých fázach plánovania a vykonávania politík, a posilniť ich spoluprácu s miestnymi a inými regionálnymi orgánmi, a to aj prostredníctvom decentralizovanej spolupráce.
87. Úspešné vykonávanie programu 2030 si vyžaduje aj vytvorenie užších partnerstiev na mimovládnej úrovni. EÚ a jej členské štáty budú rozširovať partnerstvá so súkromným sektorom, s občianskou spoločnosťou vrátane odborových zväzov a organizácií zamestnávateľov, s multilaterálnymi a regionálnymi organizáciami, akademickou obcou, s diaspórou a inými relevantnými zainteresovanými subjektmi. Budú naďalej podporovať budovanie kapacít týchto aktérov, aby mohli v plnej miere zohrávať svoju úlohu v navrhovaní, vykonávaní, monitorovaní a hodnotení stratégií trvalo udržateľného rozvoja.
88. EÚ a jej členské štáty budú prehľbovať svoje partnerstvá s organizáciami občianskej spoločnosti v záujme podpory trvalo udržateľného rozvoja. Budú podporovať vytvorenie priestoru na pôsobenie a priaznivého prostredia pre organizácie občianskej spoločnosti za plnej účasti verejnosti, s cieľom umožniť im, aby v oblasti vzdelávania a zvyšovania informovanosti o rozvoji a v oblasti monitorovania a vyvodzovania zodpovednosti orgánov pôsobili ako nezávislí aktivisti, realizátori a iniciátori zmien. Budú podporovať záväzky organizácií občianskej spoločnosti týkajúce sa účinnej, transparentnej a zodpovednej rozvojovej spolupráci zameranej na výsledky.
89. EÚ a jej členské štáty uznávajú kľúčovú úlohu súkromného sektora ako hybnej sily dlhodobého udržateľného rozvoja a potrebu jeho zapojenia prostredníctvom štruktúrovaného dialógu a spoločných cieľov rozvoja. EÚ a jej členské štáty budú rozvíjať praktické dohody o partnerstve založené na spolupráci a transparentnosti, ktoré budú otvorené účasti podnikov, občanov a iných zainteresovaných strán. Budú podporovať udržateľné a etické obchodné praktiky a vytvárať stimuly pre investície súkromného sektora do globálneho trvalo udržateľného rozvoja.

90. EÚ a jej členské štáty budú posilňovať svoje partnerstvá s multilaterálnymi organizáciami vrátane systému OSN, Medzinárodného menového fondu, skupiny Svetovej banky, regionálnych rozvojových bánk, G7, G20, OECD a iných regionálnych a multilaterálnych inštitúcií. Budú ich nabádať na zosúladenie ich strategického plánovania a operačných činností s programom 2030 a presadzovať vzájomnú a koordinovanú podporu pri jeho vykonávaní, a to v plnom súlade s národnými stratégiami trvalo udržateľného rozvoja. V záujme zvýšenia účinnosti OSN a jej rozvojového systému budú EÚ a jej členské štáty podporovať reformy a synergie v rámci Organizácie Spojených národov, a to tak na úrovni ústredia, ako aj na úrovni jednotlivých krajín, s cieľom zabezpečiť, aby všetky subjekty systému OSN postupovali jednotne. EÚ a jej členské štáty budú podporovať účasť rozvojových krajín na riadení multilaterálnych organizácií.

3.3. Prispôbenie rozvojových partnerstiev s cieľom zohľadniť kapacity a potreby

91. Rozvojová spolupráca bude naďalej prispôbená konkrétnej krajine alebo konkrétne regiónu na základe potrieb, stratégií, priorít a zdrojov partnerov. EÚ a jej členské štáty budú spolupracovať s rozvojovými krajinami čoraz rozmanitejším a cielenejším spôsobom. Partnerstvá by mali zahŕňať rozvojovú spoluprácu a finančnú pomoc, zahŕňajú však aj celú škálu stratégií, politik a nástrojov s cieľom reagovať na čoraz rozmanitejšie okolnosti v rozvojových krajinách.
92. Rozvojová spolupráca EÚ a jej členských štátov bude nasmerovaná tam, kde je najviac potrebná a kde môže mať najväčší vplyv, a to je najmä v najmenej rozvinutých krajinách a v nestabilných a konfliktných situáciách, pričom sa budú plne rešpektovať priority jednotlivých členských štátov. V týchto krajinách, prevažne v Afrike, žije značný a stále stúpajúci podiel chudobného obyvateľstva sveta a tieto krajiny majú najnižší potenciál získať finančné prostriedky a chýba im najviac prostriedkov potrebných na dosiahnutie cieľov trvalo udržateľného rozvoja. V budúcnosti budú naďalej vo veľkej miere závisieť od medzinárodného verejného financovania. Medzinárodné verejné finančné toky za najvýhodnejších podmienok, najmä granty, by sa mali presmerovať do tých krajín, ktoré ich najviac potrebujú, vrátane krajín, ktoré sa nachádzajú v nestabilnej situácii. EÚ a jej členské štáty budú venovať pozornosť osobitným výzvam krajín, ktoré sa posunuli z kategórie krajín s nízkym príjmom do kategórie krajín so stredným príjmom.
93. EÚ a jej členské štáty sa budú zapájať do rozvojovej spolupráce, politického dialógu a partnerstiev s krajinami so stredným príjmom v oblasti trvalo udržateľného rozvoja, boja proti chudobe, pokračujúcej utečeneckej krízy a iných spoločných záujmov. Podľa potreby budú kombinovať spoluprácu v oblasti politiky, bezpečnosti, hospodárstva, vedy, techniky a technológií, ako aj spoluprácu vo finančnej oblasti. V dialógoch o verejnej politike a reformách sa bude zohľadňovať rôznorodosť krajín so stredným príjmom, budú sa presadzovať spoločné záujmy a identifikovať spoločné priority, partnerstvá a zásady spolupráce. Tieto dialógy budú podporovať vykonávanie cieľov trvalo udržateľného rozvoja, ktoré poskytujú spoločný a jednotný rámec pre spoluprácu, pričom sa budú zaoberať aj riešením otázok a výziev súvisiacich s globálnymi verejnými statkami.
94. V mnohých krajinách so stredným príjmom stále žije vysoký počet ľudí v chudobe a tieto krajiny často majú vysokú mieru nerovnosti a sociálneho vylúčenia. Pri spolupráci s krajinami so stredným príjmom sa bude klásť zásadný dôraz na to, aby sa na nikoho nezabudlo, čo by sa malo dosiahnuť riešením otázok chudoby, ako aj formálnych a neformálnych prekážok sociálneho začlenenia prostredníctvom spravodlivého vytvárania a prerozdelenia kapitálu. EÚ a jej členské štáty sa budú zaoberať tiež potrebou urýchlenia a podpory presadzovania udržateľných modelov spotreby a výroby, znižovania produkcie odpadu, zodpovedného nakladania s chemickými látkami a efektívneho využívania zdrojov. EÚ a jej členské štáty sa budú snažiť o výmenu odborných znalostí a uľahčenie transferu technológií a výmeny osvedčených postupov, a to aj prostredníctvom vytvárania obchodných platforiem pre mikropodniky, malé a stredné podniky, s cieľom stimulovať zodpovedné investovanie a fiškálne reformy v prospech obnoviteľných zdrojov energie, udržateľného riadenia prírodných zdrojov a presadzovania dobrej správy vecí verejných, zásad právneho štátu a ľudských práv.
95. EÚ a jej členské štáty budú tiež rozvíjať inovatívne formy spolupráce s vyspelejšími rozvojovými krajinami, ktorá bude zahŕňať finančnú aj inú spoluprácu, keďže tieto krajiny potrebujú zvýhodnené formy pomoci v menšej miere alebo ju vôbec nepotrebujú. Tieto krajiny majú kľúčový význam pre vykonávanie programu 2030 a ako veľké ekonomiky majú stále väčší vplyv na globálne kolektívne statky a výzvy vrátane zmeny klímy.

Inovačná spolupráca s vyspelejšími rozvojovými krajinami

Vyspelejšie rozvojové krajiny majú významný dosah a vplyv v rámci svojich regiónov, a to aj ako zdroje regionálnej stability. Ich spolupráca s ostatnými rozvojovými krajinami sa rýchlo rozvíja a predstavuje významnú časť celkovej medzinárodnej spolupráce.

EÚ a jej členské štáty budú vytvárať nové partnerstvá s vyspelejšími rozvojovými krajinami s cieľom podporiť vykonávanie programu 2030 prostredníctvom širšej škály oblastí spolupráce. Ústredným prvkom týchto partnerstiev je dialóg o verejnej politike a reformách. V rámci politických dialógov sa budú presadzovať spoločné záujmy a identifikovať spoločné priority, partnerstvá a zásady spolupráce v záujme vykonávania cieľov trvalo udržateľného rozvoja, ktoré poskytujú spoločný integrovaný rámec spolupráce. Tieto nové partnerstvá budú podporovať výmenu najlepších postupov, technickú pomoc a výmenu poznatkov. Okrem toho budú EÚ a jej členské štáty spolupracovať s týmito krajinami s cieľom podporiť spoluprácu juh – juh a trojstrannú spoluprácu v súlade so zásadami účinnosti rozvoja.

96. Regionálne dohody, rámce, stratégie, partnerstvá a politiky týkajúce sa všetkých rozvojových krajín sa budú riadiť konsenzom a budú vychádzať zo spoločných cieľov, zásad a hodnôt. Budú podporovať vykonávanie programu 2030 na regionálnej úrovni s partnerskými krajinami vrátane krajín v Afrike, karibských a tichomorských krajín a krajín v Latinskej Amerike a Ázii.
97. Konsenzom sa budú riadiť aj činnosti EÚ v rozvojových krajinách susedných regiónov, a to v súlade a jednotne s európskou susedskou politikou. EÚ a jej členské štáty budú vo svojom susedstve využívať kombináciu nástrojov v súlade s ostatnými činnosťami EÚ v rámci programu 2030.

4. SKVALITNENIE POSTUPOV S CIEĽOM POSILNIŤ VPLYV OPATRENÍ EÚ

4.1. Mobilizácia a účinné využívanie všetkých spôsobov vykonávania

98. S cieľom zohľadniť rámec stanovený v akčnom programe z Addis Abeby a programe 2030 musia EÚ a jej členské štáty prispôbiť svoj prístup tak, aby umožňoval mobilizovať a účinne využívať všetky prostriedky vykonávania, a to aj prostredníctvom inovačných mechanizmov financovania. To si vyžaduje opätovne zamerať pozornosť na vytváranie priaznivého a motivujúceho politického prostredia na všetkých úrovniach. Súčasťou toho je mobilizácia a efektívne využívanie domácich a medzinárodných verejných finančných prostriedkov, mobilizácia domáceho a medzinárodného súkromného sektora a posilnenie kapacít partnerských krajín vykonať zmeny s cieľom stimulovať obchod a investície, podporiť vedu, technológie a inováciu, ako aj riešiť výzvy a využívať pozitívne vplyvy migrácie.
99. EÚ a jej členské štáty budú spolupracovať s partnerskými krajinami pri podpore zdravého politického prostredia pre vykonávanie programu 2030. Budú podporovať kapacitu štátov formulovať a uplatňovať inkluzívne národné politiky trvalo udržateľného rozvoja a rámce výsledkov, ako aj zvyšovať vyvodzovanie zodpovednosti a lepšie reagovať na potreby občanov. Budú presadzovať politiky, v ktorých sú prepojené verejné a rozvojové činnosti, a priaznivé prostredie pre inkluzívny udržateľný rast a jeho rovnomerné prerozdelenie prostredníctvom národných rozpočtov. Svoju rozvojovú spoluprácu budú plánovať so zameraním na posilnenie vlastných schopností jednotlivých krajín vykonávať program 2030 a reagovať na potreby a túžby svojich obyvateľov.
100. EÚ a jej členské štáty budú klásť väčší dôraz na to, aby sa v partnerských krajinách vytvárali dodatočné domáce zdroje pre trvalo udržateľný rozvoj. Bude to zahŕňať podporu mobilizácie domácich zdrojov, podporu prostredí priaznivých pre zvýšenie domácich súkromných tokov, posilnenie medzinárodného obchodu ako hybnej sily rozvoja a boj proti nezákonným finančným tokom.

Mobilizácia a využívanie domácich zdrojov

Posilnenie mobilizácie domácich zdrojov má kľúčový význam pre všetko úsilie, ktoré vlády vynakladajú s cieľom dosiahnuť inkluzívny rast, odstránenie chudoby a trvalo udržateľný rozvoj. Posilnená mobilizácia zvyšuje predvídateľnosť a stabilitu financovania trvalo udržateľného rozvoja a znižuje závislosť na pomoci. V kombinácii s riadnym riadením výdavkov verejnej správy prináša väčší objem verejných statkov a služieb tam, kde sú potrebné, a zároveň posilňuje sociálnu dohodu medzi vládou a občanmi.

EÚ a jej členské štáty budú podporovať účinnú a efektívnu mobilizáciu a využívanie zdrojov, a to aj prostredníctvom iniciatív, ako je prístup „viac vyzbierať a lepšie míňať“. Budú riešiť daňové úniky, vyhýbanie sa daňovým povinnostiam a nezákonné finančné toky, ako aj efektívnosť, účinnosť a spravodlivosť daňových systémov a financovanie sociálnej ochrany. EÚ a jej členské štáty tiež podporujú daňovú iniciatívu Addis a prácu OECD/G20 zameranú na riešenie narúšania základu dane a presunu ziskov vrátane podávania správ o jednotlivých krajinách a výmeny daňových informácií, s cieľom zabezpečiť, aby spoločnosti platili dane primerané ich obchodným aktivitám a ziskom. Podporujú účasť rozvojových krajín na globálnej daňovej správe a na príslušných medzinárodných rokovaníach a normotvorných procesoch vrátane Globálneho fóra o transparentnosti a výmene informácií na daňové účely a diskusiách G20/OECD. Zaväzujú sa presadzovať súdržnosť medzi svojimi daňovými politikami a vplyvmi na rozvojové krajiny.

101. Pre vykonávanie programu 2030 vo všetkých krajinách majú zásadný význam domáce verejné financie. EÚ a jej členské štáty zintenzívnia podporu úsilia rozvojových krajín o posilnenie mobilizácie príjmov, riadenie dlhu a verejných výdavkov, vývoj daňových systémov, zvyšovanie efektívnosti a účinnosti verejných výdavkov a postupné zrušenie dotácií na fosílnu palivá škodlivé pre životné prostredie. ODA bude aj naďalej zohrávať významnú úlohu pri dopĺňaní úsilia krajín – najmä najchudobnejších a najzraniteľnejších – mobilizovať zdroje na vnútroštátnej úrovni. EÚ a jej členské štáty môžu prispieť k zlepšeniu účinnosti verejných investícií v partnerských krajinách, a to podporovaním rámcov makroekonomickej a fiskálnej stability, zdravých sektorových politík a reforiem, komplexných ročných a strednodobých rozpočtových rámcov a systémov riadneho hospodárenia s verejnými financiami vrátane transparentného a udržateľného verejného obstarávania.
102. EÚ a jej členské štáty sú štedrými poskytovateľmi rozvojovej spolupráce – v posledných rokoch poskytli viac ako polovicu ODA v celosvetovom meradle. Napriek tomu, že celková ODA poskytnutá rozvojovým krajinám je v kvantitatívnom vyjadrení nízka, je hlavným zdrojom financií pre najchudobnejšie krajiny a najmenej rozvinuté krajiny a nestabilné štáty, ktorým chýba domáca kapacita na získanie finančných prostriedkov z iných zdrojov. ODA môže zároveň pomôcť získať ďalšie prostriedky vykonávania, najmä verejné domáce financovanie a investície súkromného sektora, ale aj v oblasti vedy, technológií a inovácie.
103. EÚ sa spoločne zaviazala poskytovať 0,7 % hrubého národného dôchodku (HND) ako oficiálnu rozvojovú pomoc v časovom rámci programu 2030. S cieľom nasmerovať zdroje tam, kde sú najviac potrebné, najmä do najmenej rozvinutých krajín a krajín v nestabilnej situácii alebo krajín zasiahnutých konfliktom, sa EÚ taktiež zaväzuje v krátkodobom horizonte kolektívne dosiahnuť koeficient oficiálnej rozvojovej pomoci/HND pre najmenej rozvinuté krajiny vo výške 0,15 – 0,20 % a v časovom rámci programu 2030 by tento koeficient mal dosiahnuť 0,20 %. EÚ a jej členské štáty uznávajú tiež osobitné výzvy, ktorým čelia rozvojové krajiny v Afrike. V tejto súvislosti EÚ podčiarkuje, že je dôležité nasmerovať oficiálnu rozvojovú pomoc na tento kontinent a zároveň plne rešpektovať priority jednotlivých členských štátov v rámci rozvojovej pomoci. EÚ a jej členské štáty opätovne potvrdzujú všetky svoje individuálne a kolektívne záväzky v oblasti ODA a prijímú realistické, overiteľné opatrenia na ich splnenie. Naďalej budú monitorovať pokrok a každoročne podajú správu, aby sa dosiahla transparentnosť a umožnilo vyvodenie zodpovednosti voči verejnosti.
104. EÚ a jej členské štáty budú zároveň v súlade so záväzkami podľa Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy a Parížskej dohody naďalej zintenzívňovať mobilizáciu financovania opatrení v oblasti zmeny klímy v rámci globálneho úsilia, a to najmä poskytovaním výraznej podpory na zmierňovanie zmeny klímy a prispôbovanie sa zmene klímy v rozvojových krajinách. Uznávajú, že je potrebné zintenzívniť prácu v oblasti prispôbovania sa zmene klímy a obmedzovania globálneho otepľovania a posilniť financovanie v tejto oblasti, a to aj prostredníctvom ich vonkajších politík rozvojovej spolupráce. V rámci programov rozvojovej spolupráce sa budú sa usilovať o posilnenie a nárast dodatočných prínosov v oblasti klímy. EÚ a jej členské štáty sú odhodlané prispieť

svojím dielom k cieľu rozvinutých krajín najneskôr do roku 2020 a ďalej až do roku 2025 spoločne mobilizovať na zmierňujúce a adaptačné opatrenia 100 miliárd USD ročne z rôznych zdrojov, nástrojov a kanálov. EÚ a jej členské štáty budú naďalej viesť politický dialóg s cieľom zvýšiť záväzky zo strany iných poskytovateľov.

105. EÚ a jej členské štáty budú naďalej zabezpečovať, aby ODA bola správne nasmerovaná a strategicky využívaná, a to v súlade s inými prostriedkami vykonávania zo všetkých zdrojov. V tejto súvislosti sa EÚ bude zapájať do iniciatív, ktorými sa má lepšie zmerať celá škála financovania rozvoja, ako je napríklad opatrenie navrhované OECD týkajúce sa celkovej oficiálnej podpory trvalo udržateľného rozvoja.
106. Rozvojovou spoluprácou sa podporia partnerské krajiny pri vytváraní inkluzívneho rastu prostredníctvom ich účasti na svetovom obchode a posilní sa prínos obchodnej politiky EÚ k trvalo udržateľnému rozvoju. Rozvojová spolupráca pomôže posilniť začlenenie kapitol o obchode a trvalo udržateľnom rozvoji do obchodných dohôd a ich vykonávanie, rozšírenie preferenčného prístupu na trh EÚ pre zraniteľné krajiny a podporu spravodlivého a etického obchodu, a tiež podporí ďalší rozvoj politik s cieľom zabezpečiť zodpovedné riadenie dodávateľských reťazcov. Súčasťou toho je podpora vykonávania dohôd o hospodárskom partnerstve a dohôd o voľnom obchode s rozvojovými krajinami, ako aj jednostranných preferencií, ako je bezcolný a bezkvóťový prístup na trh EÚ poskytnutý najmenej rozvinutým krajinám prostredníctvom iniciatívy „Všetko okrem zbraní“. Lepšia koordinácia pomoci a programov spolupráce v týchto oblastiach umožní EÚ využívať príležitosti a podnecovať užšie obchodné vzťahy na presadzovanie tohto programu založeného na hodnotách vo vzťahu k našim obchodným partnerom.
107. EÚ a jej členské štáty budú presadzovať uplatňovanie iných spôsobov vykonávania vrátane vedy, techniky a inovácií. Budú sa snažiť maximalizovať príležitosti vyplývajúce z oblasti vedy, technológií a inovácií s cieľom nájsť nové riešenia globálnych výziev, pričom zohľadnia prácu vykonanú v rámci mechanizmu pre uľahčovanie technológií, technologickej banky pre najmenej rozvinuté krajiny a iných relevantných organizácií. Budú pokračovať v investovaní do výskumu a vývoja v rozvojových krajinách a pre rozvojové krajiny, a to aj s cieľom posilniť vnútroštátne systémy v oblasti inovácie. Budú sa usilovať o posilnenie merateľných vplyvov na pokrok pri dosahovaní cieľov trvalo udržateľného rozvoja prostredníctvom prístupu „zodpovedný výskum a inovácie“ zahŕňajúceho otvorený prístup k výsledkom výskumu a údajom v prípade projektov financovaných z verejných zdrojov a vzdelávania v oblasti vedy.

4.2. Súdržnosť rozvojových politík v záujme plnenia cieľov trvalo udržateľného rozvoja

108. Trvalo udržateľný rozvoj je jedným z hlavných prvkov európskeho projektu, ktorý je pevne zakotvený v zmluvách, a to aj pokiaľ ide o vonkajšiu činnosť. EÚ a jej členské štáty sú odhodlané zabezpečiť rozvoj, ktorý spĺňa potreby súčasnosti, a to bez toho, aby budúcim generáciám znemožnil naplniť ich vlastné potreby. Zabezpečenie súdržnosti politík v oblasti trvalo udržateľného rozvoja, ako je zakotvené v programe 2030, si vyžaduje zohľadnenie vplyvu všetkých politík týkajúcich sa trvalo udržateľného rozvoja, a to na všetkých úrovniach – na úrovni jednotlivých krajín, v rámci EÚ, v iných krajinách a aj na globálnej úrovni.
109. EÚ a jej členské štáty opätovne potvrdzujú svoj záväzok týkajúci sa súdržnosti politík v záujme rozvoja (PCD), ktorej súčasťou je požiadavka zohľadniť ciele rozvojovej spolupráce v rámci politík, ktoré pravdepodobne budú mať vplyv na rozvojové krajiny. Je to zásadným prvkom stratégie na dosiahnutie cieľov trvalo udržateľného rozvoja a významným príspevkom k širšiemu cieľu, ktorým je súdržnosť politík v záujme trvalo udržateľného rozvoja (PCSD). Program 2030 poskytuje pre EÚ a jej členské štáty nový impulz vytvárať a vykonávať vzájomne sa posilňujúce politiky.
110. Konsenzom sa bude usmerňovať úsilie o uplatňovanie súdržnosti politík v záujme rozvoja vo všetkých politikách a vo všetkých oblastiach, na ktoré sa vzťahuje program 2030, pričom bude využívať synergie, a to najmä v oblasti obchodu, financií, životného prostredia, zmeny klímy, potravinovej bezpečnosti, migrácie a bezpečnosti. Osobitná pozornosť sa bude venovať boju proti nezákonným finančným tokom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam a podpore zodpovedných investícií.
111. Plnenie nového univerzálneho rámca pre trvalo udržateľný rozvoj v oblasti rozvojovej spolupráce je spoločnou zodpovednosťou všetkých zainteresovaných strán. Trvalo udržateľný rozvoj si vyžaduje holistický a medziodvetvový politický prístup a je v konečnom dôsledku otázkou riadenia, ktorú treba riešiť v partnerstve so všetkými zainteresovanými stranami a na všetkých úrovniach. EÚ a jej členské štáty budú preto podporovať prístupy založené na zaangažovaní celej verejnej správy a zabezpečovať politický dohľad a snahu o koordináciu na všetkých úrovniach plnenia cieľov trvalo udržateľného rozvoja. V záujme lepšej podpory tvorby politík a rozhodovania zabezpečia dôkazovú základňu týkajúcu sa vplyvov politík na rozvojové krajiny prostredníctvom konzultácií, zapojenia zainteresovaných strán, posúdení vplyvu ex-ante a hodnotení ex-post hlavných politických iniciatív. Príkladom

pridanej hodnoty, ktorú prináša súdržný prístup, je pokračujúca činnosť EÚ zameraná na vytvorenie udržateľných dodávateľských reťazcov na globálnej úrovni, napríklad v drevárskom a odevnom odvetví. V politických iniciatívach by sa mal vždy, keď je to relevantné, uvádzať spôsob, akým prispievajú k trvalo udržateľnému rozvoju v rozvojových krajinách. Má to tiež zásadný význam pre zlepšenie monitorovania a podávania správ zo strany EÚ a členských štátov o súdržnosti politík v záujme rozvoja.

112. Vzhľadom na univerzálnosť programu 2030 budú EÚ a jej členské štáty nabádať aj ďalšie krajiny, aby posudzovali vplyv svojich vlastných politík na dosiahnutie cieľov trvalo udržateľného rozvoja, a to aj v rozvojových krajinách. EÚ a jej členské štáty budú okrem toho posilňovať svoj dialóg s partnerskými krajinami o súdržnosti politík a podporovať partnerské krajiny v ich úsilí zaviesť podporné rámce pre súdržnosť politík v záujme trvalo udržateľného rozvoja. V rámci celkovej podpory programu 2030 vo svojej vonkajšej činnosti sa EÚ a jej členské štáty ujmú vedenia pri presadzovaní súdržnosti politík na medzinárodných fórach, ako sú OSN a skupina G20.

4.3. Účinnosť rozvoja

113. EÚ a jej členské štáty opätovne potvrdzujú svoj záväzok dodržiavať základné zásady účinnosti rozvoja, ktoré boli prijaté v Pusane v roku 2011 a obnovené na fóre na vysokej úrovni v Nairobi v roku 2016. Zavazujú sa posilniť zameranie na výsledky, zvýšiť transparentnosť a vzájomné vyvodzovanie zodpovednosti; zlepšiť zodpovednosť jednotlivých krajín a podporovať inkluzívne rozvojové partnerstvá. Uznávajú, že v záujme zabezpečenia udržateľných výsledkov a toho, aby sa na nikoho nezabudlo, je potrebná účinná spolupráca a súčinnosť všetkých rozvojových zdrojov a všetkých partnerov. EÚ a jej členské štáty budú pokračovať v tejto práci vo všetkých oblastiach, okrem iného v kontexte Globálneho partnerstva pre účinnú rozvojovú spoluprácu. Ich rozvojová spolupráca sa bude realizovať v úzkej spolupráci s ostatnými partnermi a bude plne transparentná voči občanom v Európe a v rozvojových krajinách.
114. Zásady účinnosti rozvoja sa vzťahujú na všetky formy rozvojovej spolupráce. To zahŕňa medzinárodné verejné financie, ako je napríklad ODA, spolupráca juh – juh a trojstranná spolupráca, zvýhodnené a nezvýhodnené úvery a činnosť subjektov občianskej spoločnosti, súkromného sektora a dobročinných nadácií. EÚ a jej členské štáty očakávajú, že všetci rozvojoví partneri začlenia tieto zásady do svojich vlastných činností a prispôbia ich konkrétnym situáciám.
115. EÚ a jej členské štáty budú pokračovať v presadzovaní transparentnosti, ktorá by sa mala postupne rozšíriť na všetky rozvojové zdroje. Budú rozvíjať nástroje na účinnejšiu prezentáciu a účinnejšie používanie údajov o rozvojovej spolupráci. Budú podporovať partnerské krajiny v prepájaní zdrojov určených na rozvoj s výsledkami, a to lepším prepojením procesov plánovania a zostavovania rozpočtu s cieľom zlepšiť postupy a normy týkajúce sa vyvodzovania zodpovednosti.
116. EÚ a jej členské štáty budú ďalej podporovať a monitorovať využívanie systémov jednotlivých krajín pri všetkých formách pomoci, ak to dovoľí kvalita, a to aj na miestnej úrovni, s cieľom pomôcť zlepšiť demokratickú zodpovednosť a účinnosť inštitúcií na celoštátnej a nižšej úrovni. Budú spoločne posudzovať účinnosť systémov partnerských krajín, aby sa zabezpečil informovaný a koordinovaný prístup. EÚ a jej členské štáty urýchlia úsilie o uvoľnenie prostriedkov a budú nabádať všetkých poskytovateľov rozvojovej spolupráce vrátane rozvíjajúcich sa ekonomík, aby tak urobili tiež. Ich cieľom je spresniť definíciu uvoľnenia pomoci tak, aby sa zabezpečilo, že všetci medzinárodní poskytovatelia finančnej pomoci vrátane nových rozvojových partnerov recipročne tiež uvoľnia pomoc.

5. SLEDOVANIE PLNENIA ZÁVÄZKOV

117. V súvislosti s rozvojovou spoluprácou sú EÚ a jej členské štáty plne odhodlané presadzovať komplexný, transparentný a kontrolovateľný systém monitorovania a hodnotenia na účely vykonávania programu 2030. Súčasťou toho je zodpovednosť voči občanom EÚ, a to aj prostredníctvom Európskeho parlamentu a parlamentov jednotlivých krajín.
118. EÚ a jej členské štáty budú postupne prispôbovať svoje systémy podávania správ v oblasti rozvojovej spolupráce, aby ich zosúladili s procesmi a ukazovateľmi vyplývajúcimi z programu 2030. Zlepšia kvalitu a dostupnosť údajov o svojich činnostiach v oblasti rozvojovej spolupráce v rámci celého programu 2030. Budú sa snažiť zabezpečiť, aby podávanie správ bolo stále viac porovnateľné a konzistentné s podávaním správ v kontexte iných medzinárodných záväzkov.

119. EÚ a jej členské štáty začlenia program 2030 a budú podporovať používanie ukazovateľov cieľov trvalo udržateľného rozvoja pri meraní výsledkov v oblasti rozvoja na úrovni krajín. Ukazovatele cieľov trvalo udržateľného rozvoja môžu predovšetkým podporovať a uľahčovať spoločný prístup EÚ zameraný na výsledky, ktorý uprednostňuje harmonizované podávanie správ o výsledkoch na úrovni partnerských krajín vrátane rámcov pre výsledky na úrovni partnerských krajín, ak existujú.
 120. EÚ a jej členské štáty vypracujú spoločnú súhrnnú správu týkajúcu sa konsenzu o rozvoji, ktorej súčasťou bude posúdenie vplyvu ich činností na podporu programu 2030 v rozvojových krajinách EÚ, ako príspevok k správam, ktoré EÚ predkladá politickému fóru OSN na vysokej úrovni pri stretnutiach na úrovni hláv štátov, ktoré sa konajú každé štyri roky. Táto správa bude využívať iné relevantné správy EÚ a bude na nich stavať, a to vrátane správ o výsledkoch, ODA, zodpovednosti za financovania rozvoja, súdržnosti politík v záujme rozvoja, ako aj o monitorovaní cieľov udržateľného rozvoja v kontexte EÚ.
 121. EÚ a jej členské štáty posilnia kapacity rozvojových krajín v oblasti štatistiky, a to aj prostredníctvom posilnenej kapacity tvorby a analýzy údajov, ktoré poslúžia na tvorbu politík a rozhodovanie. Tieto údaje by sa podľa možnosti mali rozčleňovať podľa príjmu, pohlavia, veku a iných faktorov a mali by poskytovať informácie o marginalizovaných, zraniteľných a ťažko dostupných skupinách, inkluzívnej správe vecí verejných a iných otázkach, a to v súlade s prístupom EÚ založeným na právach. Bude to tiež zahŕňať investície do posilnenia štatistických úradov na celoštátnej, nižšej a regionálnej úrovni a využívanie nových technológií a zdrojov údajov. EÚ a jej členské štáty budú nabádať svoje partnerské krajiny, aby do monitorovania cieľov trvalo udržateľného rozvoja zahrnuli aj názory marginalizovaných komún a aby na tento účel podporili konkrétne mechanizmy.
 122. Vzdelávanie a zvyšovanie povedomia v oblasti rozvoja môže okrem toho zohrávať dôležitú úlohu pri zvyšovaní miery zapojenia verejnosti a pri riešení otázky cieľov trvalo udržateľného rozvoja na úrovni jednotlivých štátov aj na globálnej úrovni, a tým prispieva ku globálnemu občianstvu.
 123. Do roku 2024 sa uskutoční hodnotenie vykonávania tohto konsenzu v polovici obdobia. Načrtne sa v ňom, ako sa konsenzus uplatňuje a čo sa dosiahlo pri podpore vykonávania programu 2030. EÚ a jej členské štáty budú systematicky merať pokrok a prispôbovať svoju činnosť tak, aby zabezpečili, že ich rozvojová spolupráca naďalej podporuje vykonávanie programu 2030 v rozvojových krajinách, a to aj prostredníctvom jej prepojení so súvisiacimi oblasťami politiky.
-

ISSN 1977-1037 (elektronické vydanie)
ISSN 1725-5236 (papierové vydanie)

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie
2985 Luxemburg
LUXEMBURSKO

SK